

ඉධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2017 අගෝස්තු
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 2017
ආර්ථික විද්‍යාව I / පැය දෙකසි
Economics I / Two hours

උපදෙස්:

- * සියලු ම ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු මෙම ප්‍රශ්න පත්‍රයේ ම සපයන්න.
- * අංක 01 සිට 50 තෙක් වූ ප්‍රශ්නවලට නිවැරදි පිළිතුරු තෝරා එහි අංකය ප්‍රශ්නයට ඉදිරියෙන් ඇති නිෂ්චිත මත දියන්න.

01. පහත සඳහන් දී අතුරෙන් නිෂ්පාදන සාධකයක් නොවන්නේ කවරක් ද? (1) ස්වාභාවික සම්පත් (2) මානව සම්පත් (3) ප්‍රාග්ධනය
(4) මුදල (5) ව්‍යවසායකත්වය)
02. හිගකම පිළිබඳ ප්‍රශ්නය
 - (1) පවතිනුයේ සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා ආර්ථිකයන්හි පමණි.
 - (2) පවතිනුයේ වෙළඳපොල ආර්ථිකයන්හි පමණි.
 - (3) පවතිනුයේ හාන්චි හා සේවාවන්හි මිල ගණන් ඉතා අධික බැවිනි.
 - (4) දැනට පැවතිය හැකි වුව ද ආර්ථික වෘද්ධියන් සමග එය බැහැර වී යනු ඇත.
 - (5) පවතිනුයේ සම්පත් සීමාසහිත බැවිනි.)
03. නිෂ්පාදන හැකියා වකුයක් නිර්මාණය කිරීමේ දී පහත සඳහන් දී අතුරෙන් කවරක් උපක්ල්පනය කරනු ලැබේ ද?
 - (1) ආර්ථිකය කම සම්පත් අකාර්යක්ෂම ලෙස උපයෝගනය කරයි.
 - (2) සම්පත් උපයෝගනය කරනුයේ පොදුගලික හාන්චි නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා පමණි.
 - (3) පූර්ණ නිෂ්පාදනය නොව පූර්ණ සේවා නිපුක්තිය සාක්ෂාත් කර ගති.
 - (4) නිෂ්පාදන තාක්ෂණය නොවෙනස්ව පවතී.
 - (5) ආර්ථිකයේ උද්ධිමනයන් නොපවතී.)
04. කිසියම් ආර්ථිකයක් නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව අත් කර ගත් විට
 - (1) වෙනත් හාන්චියක නිෂ්පාදනය අඩු නොකොට, තවත් හාන්චියක් වැඩිපුර නිෂ්පාදනය කළ නොහැකි වේ.
 - (2) එක් එක් හාන්චිය නිෂ්පාදනය කිරීමේ ආන්තික පිරිවැය එම හාන්චියේ මිලට සමාන වේ.
 - (3) සියලු ම සානු බාහිරතා බැහැරව ගොයේ ඇත.
 - (4) සමාජයට වඩාත් වුවමනා කරන හාන්චි හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා සම්පත් බෙදා වෙන් කෙරේ.
 - (5) සියලු ම හාන්චි සම්බන්ධයෙන් ස්වයංපෙශීන තන්ත්වයට පත් වේ.)
05. 'කුමක් නිෂ්පාදනය කරන්නේ ද' සහ 'කා සඳහා නිෂ්පාදනය කරන්නේ ද' යන මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න අවශ්‍යයෙන් ම අනෙක්නා වශයෙන් එකිනෙක බැඳී පවතී. මක් නිසාද යන්,
 - (1) වෙනස් වෙනස් ආදායම් ව්‍යාප්ති රටා වෙනස් වෙනස් ඉල්ලුම් රටාවන් ජනනය කෙරෙන බැවින්, ඒවාට අනුරුද වන ලෙස සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීමේ රටාවන් ද වෙනස් වන බැවිනි.
 - (2) වෙනස් වෙනස් නිෂ්පාදන කුම ශිල්ප වෙනස් වෙනස් ආදායම් ව්‍යාප්ති රටා ජනනය කරන බැවිනි.
 - (3) සමාජයේ ආර්ථික වශයෙන් ප්‍රබල කණ්ඩායම් වෙත ආදායම් හා දනය සංකේත්දුණිය වී ඇති බැවිනි.
 - (4) සම්පත් කාර්යක්ෂම ලෙස බෙදා වෙන්කිරීමේහිලා වෙළඳපොල මත විශ්වාසය තැබිය නොහැකි බැවිනි.
 - (5) කිසියම් නිශ්චිත නිමැවුම් මට්ටමක්, යෙදුම්වල විවිධ සංයෝගන ඔස්සේ නිෂ්පාදනය කළ හැකි බැවිනි.)
06. වෙළඳපොල ආර්ථිකයක මිලෙහි ප්‍රධාන කාර්යය වනුයේ
 - (1) ව්‍යවසායකයන් උදෙසා වඩා ව්‍යාපාර ජනනය කර දීම ය.
 - (2) ආයෝගන ඉඩ ප්‍රස්තා තෝරා ගැනීම සඳහා කුවුම්බවලට මගපෙන්වීම ය.
 - (3) ඉල්ලුම් ව්‍යුවහාස්‍ය නමුළතාව නිර්ණය කිරීම ය.
 - (4) ආදායම් ව්‍යාප්තිය උසස් කරලීම ය.
 - (5) හිග සම්පත් වික්ල්ප හාවිත අතර බෙදා වෙන්කරුම් ය.)
07. කිසියම් හාන්චියක් සඳහා ඇති වෙළඳපොල ඉල්ලුම් වකුය නොවෙනස්ව පවතිනුයේ පහත සඳහන් කවර කරුණක් වෙනස් වූ විට ද ද?
 - (1) ජනගහනය (2) එම හාන්චියේ මිල (3) ආගේගක හාන්චියක මිල
 - (4) අනුපූරක හාන්චියක මිල (5) කුවුම්බවල සාමාන්‍ය ආදායම)

08. පහළට බැඩුම් වන ඉල්පුම් වකුයක් සහිත සාමාන්‍ය හාණ්ඩියක් සඳහා ආදායම හා මිල ඉල්පුම් තම්බතාවන්ගේ පහත සඳහන් කවර සංයෝජනයක් අනුකූල වේ ද?

	ආදායම් ඉල්පුම් තම්බතාව	මිල ඉල්පුම් තම්බතාව
(1)	සාන්ස	ධන
(2)	ධන	සාන්ස
(3)	සාන්ස	සාන්ස
(4)	ධන	ධන
(5)	සාන්ස	ගුන්න

(.....)

09. A හා B වගයෙන් හාණ්ඩි දෙකක් පමණක් ඇති බවත්, පාරිභෝගිකයාගේ මුදල ආදායම ඇතුළු අනෙකුත් සියලු කරුණු නොවෙනස්ව පවතින බවත් සිත්තන්න. A හාණ්ඩියේ මිල පහළ බැඩින විට, B හාණ්ඩිය සඳහා ඇති ඉල්පුම වැඩි වේ නම්, අපට නිගමනය කළ හැකිකේ

- (1) A සාමාන්‍ය හාණ්ඩියක් බව ය. (2) A හා B යන හාණ්ඩි දෙක ම සාමාන්‍ය හාණ්ඩි බව ය.
 (3) A බාල හාණ්ඩියක් බව ය. (4) B බාල හාණ්ඩියක් බව ය.

(.....)

10. සහල් මිල ඉහළ යාමක් නිසා පාන් සඳහා ඉල්පුම 30%කින් වැඩි වේ. සහල් සහ පාන් අතර හරස් ඉල්පුම් තම්බතාව 3.0කි. මෙම තත්ත්වය ඇතිවිම සඳහා සහල් මිල කොපමණ ප්‍රමාණයකින් වෙනස් විය යුතු ද?

- (1) කිලෝග්‍රැමයක් රුපියල් 80 සිට රුපියල් 90 දක්වා (2) කිලෝග්‍රැමයක් රුපියල් 60 සිට රුපියල් 72 දක්වා
 (3) කිලෝග්‍රැමයක් රුපියල් 80 සිට රුපියල් 85 දක්වා (4) කිලෝග්‍රැමයක් රුපියල් 70 සිට රුපියල් 80 දක්වා
 (5) කිලෝග්‍රැමයක් රුපියල් 80 සිට රුපියල් 88 දක්වා

(.....)

11. කිසියම් හාණ්ඩියක් සඳහා ඇති වෙළෙඳපොලක පවත්නා මිලේ දී, පාරිභෝගිකයන් විසින් මිල දී ගැනීමට කැමති ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් අලෙවි කිරීමට නිෂ්පාදකයන් නිරන්තරයෙන්ම කැමැත්තෙන් සිටී නම්, එම වෙළෙඳපොල පිළිබඳව පහත සඳහන් කවරක් නිවැරදි වේ ද?

- (1) ඉල්පුම ඉතා අන්‍ය වේ. (2) සැපයුම ඉතා තම්බතාව වේ.
 (3) හාණ්ඩිය බාල හාණ්ඩියකි. (4) හාණ්ඩිය සඳහා උපරිම මිලක් නියම කොට තිබේ.
 (5) හාණ්ඩිය සඳහා අවම මිලක් නියම කොට තිබේ.

(.....)

12. කිසියම් පාරිභෝගික හාණ්ඩියක් සඳහා වන වෙළෙඳපොල ඉල්පුම් හා සැපයුම් වකු පහත සඳහන් සම්කරණවලින් නිරුපණය කෙරේ.

$$\text{ඉල්පුම } (Q_D) = 80 - 2P$$

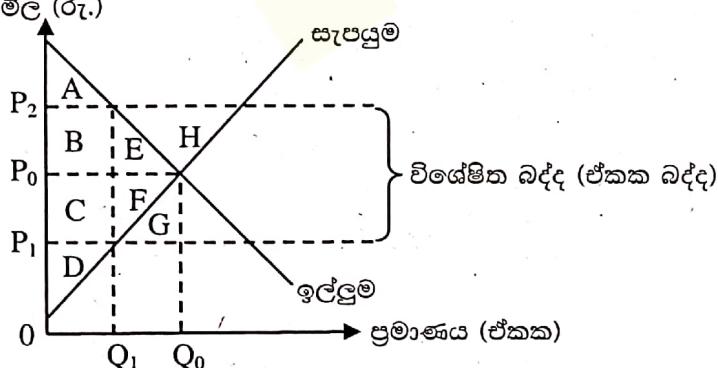
$$\text{සැපයුම } (Q_S) = -20 + 3P$$

එවිට වෙළෙඳපොලේ සමතුලිත ප්‍රමාණය සහ මිල වනුයේ

- (1) ඒකක 40 සහ රුපියල් 20 කි. (2) ඒකක 56 සහ රුපියල් 12 කි.
 (3) ඒකක 50 සහ රුපියල් 15 කි. (4) ඒකක 60 සහ රුපියල් 10 කි.
 (5) ඒකක 40 සහ රුපියල් 120 කි.

(.....)

13. පහත දැන්වන රුපසටහන මගින් කිසියම් පාරිභෝගික හාණ්ඩියක් සඳහා ඇති තරගකාරී වෙළෙඳපොලක් නිරුපණය කරයි. මිල (රු.)

රජය විසින් මෙම වෙළෙඳපොලේ අලෙවි වන හාණ්ඩි මත විශේෂිත බද්දක් (ඒකක බද්දක්) පනවනු ලැබුවහොත්, බද්දව පසු නිෂ්පාදක අතිරික්තයේ ප්‍රමාණය වනුයේ,

- (1) A + B + F (2) B + E + C + F + D (3) C + F + D
 (4) D (5) E + F + H

(.....)

14. සැපයුමේ මිල නම්වනාට එකට වඩා අඩු නම්, ඉන් අදහස් වනුයේ
- (1) සපයන ලද ප්‍රමාණයේ වෙනස්වීම, මිල වෙනස් වූ ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි බව ය.
 - (2) සපයන ලද ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතාත්මක වෙනස, මිල වෙනස් වූ ප්‍රතිශතාත්මක වෙනස් වඩා වැඩි බව ය.
 - (3) සපයන ලද ප්‍රමාණයේ වෙනස්වීම, මිල වෙනස් වූ ප්‍රමාණයට වඩා අඩු බව ය.
 - (4) සපයන ලද ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතාත්මක වෙනස, මිල වෙනස් වූ ප්‍රතිශතාත්මක වඩා අඩු බව ය.
 - (5) සපයන ලද ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතාත්මක වෙනස, මිල වෙනස් වූ ප්‍රමාණයට වඩා අඩු බව ය. (.....)
15. තරගකාරී වෙළෙඳපොලක ඉල්පුම් හා සැපයුම් වකු පහත දැක්වෙන සම්කරණවලින් නිරුපණය කෙරේ යැයි සලකන්න.
- $$\text{ඉල්පුම } (Q_D) = 60 - 2P \quad \text{සැපයුම } (Q_s) = -20 + 3P$$
- මෙම සම්කරණයන්ගේ Q_D හා Q_s යනු ඉල්පුම් කරනු ලබන හා සපයනු ලබන ප්‍රමාණ බවත්, P යනු මිල බවත් සලකන්න. තව ද ආණ්ඩුව මෙම හාන්චයේ ඒකකයක් සඳහා රුපියල් 20ක අවම මිලක් නියම කරනු ලැබේ යැයි සලකන්න. එවිට
- (1) වෙළෙඳපොලහි ඒකක 20ක අධි සැපයුමක් හට ගනී.
 - (2) වෙළෙඳපොලහි ඒකක 28ක අධි සැපයුමක් හට ගනී.
 - (3) වෙළෙඳපොලහි ඒකක 28ක අධි ඉල්පුමක් හට ගනී.
 - (4) වෙළෙඳපොලහි ඒකක 20ක අධි ඉල්පුමක් හට ගනී.
 - (5) වෙළෙඳපොල මත කිසිදු බලපෑමක් හට නොගනී. (.....)
16. 'හිතවන එලදා නීතිය' ප්‍රකාශ කරනුයේ,
- (1) කරමාන්ත ගාලාවේ විශාලත්වය වැඩි කරන විට, එහි ආන්තික එලදාව ක්‍රමයෙන් පහළ වැටෙන බව ය.
 - (2) කරමාන්ත ගාලාවේ විශාලත්වය වැඩි කරන විට, එහි ගාමානාස පිරිවැය ක්‍රමයෙන් පහළ වැටෙන බව ය.
 - (3) ආයතනය ස්ථාවර යෙදුවුම් ප්‍රමාණයක් සමග විව්‍ලා යෙදුවුම වැඩි වශයෙන් හාවිත කරන විට, එහි ආන්තික එලදාව ක්‍රමයෙන් පහළ වැටෙන බව ය.
 - (4) ආයතනය ස්ථාවර යෙදුවුම් ප්‍රමාණයක් සමග විව්‍ලා යෙදුවුම වැඩි වශයෙන් හාවිත කරන විට, එහි සාමාන්‍ය පිරිවැය ක්‍රමයෙන් පහළ වැටෙන බව ය.
 - (5) ආයතනය විව්‍ලා යෙදුවුම් ප්‍රමාණයක් සමග ස්ථාවර යෙදුවුම වැඩි වැඩියෙන් හාවිත කරන විට, එහි ආන්තික එලදාව ක්‍රමයෙන් පහළ වැටෙන බව ය. (.....)
17. නිෂ්පාදනයේ ආරෝපිත පිරිවැය පවතී නම්,
- (1) ගණකාධිකාරී ලාභය ආර්ථික ලාභය ඉක්මවා යනු ඇතේ.
 - (2) ආර්ථික ලාභය සැමැවීම ම ගුනා අගයක් ගනු ඇතේ.
 - (3) ආර්ථික ලාභය ගණකාධිකාරී ලාභය ඉක්මවා යනු ඇතේ.
 - (4) ගණකාධිකාරී ලාභය සැමැවීම ම ගුනා අගයක් ගනු ඇතේ.
 - (5) ආර්ථික ලාභය හා ගණකාධිකාරී ලාභය එකිනෙකට සමාන වනු ඇතේ. (.....)
18. පහත සඳහන් දැ අනුරෙන් පුරුණ තරගකාරී වෙළෙඳපොලක සාමාන්‍ය ලක්ෂණයක් නොවන්නේ,
- (1) කිසිදු යැලකිය යුතු ආකාරයේ වෙළෙඳපොල බලයක් තනි ආයතනයකට නොතිබීම ය.
 - (2) වෙළෙඳපොල ඉල්පුම් වතුය පුරුණ නම් එකක් වීම ය.
 - (3) හාන්චයේ මිල කෙරෙහි කිසිදු බලපෑමක් නොමැතිව, මිනා ම ආයතනයකට තම තීමුවුම හා අලෙවිය වැඩි කළ හැකි වීම ය.
 - (4) දැනට සිටින ආයතනවලට නව ආයතන ප්‍රවේශ වීම වළක්වාලය නොහැකි වීම ය.
 - (5) වෙළෙඳපොලහි ගැනුම්කරුවන් සහ විකුණුම්කරුවන් විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටීම ය. (.....)
19. පුරුණ තරගයට සහ ඒකාධිකාරී තරගයට අදාළ ඇතැම් උපකල්පන පහත සඳහන් වගුවේ දැක්වේ. එම උපකල්පනයන්ගේ කවර සංයෝජනයක් මෙම වෙළෙඳපොලවලට අනුකූල වේ ද?

	පුරුණ තරගය	ඒකාධිකාරී තරගය
(1)	නිෂ්පාදනය සම්පාදනය වීම	ප්‍රවේශයට සහ පිටවීමට බාධක තිබීම
(2)	නිෂ්පාදනය ප්‍රහේදනය වීම	නිෂ්පාදනය සම්පාදනය වීම
(3)	විකුණුම්කරුවන් විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටීම	විකුණුම්කරුවන් සුළු සංඛ්‍යාවක් සිටීම
(4)	ප්‍රවේශයට සහ පිටවීමට බාධක තිබීම	පුරුණ තොරතුරු පැවතීම
(5)	විකුණුම්කරුවන් විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටීම	නිෂ්පාදනය ප්‍රහේදනය වීම

(.....)

20. පුරුණ තරගකාරී කර්මාන්තයක කටයුතු කරන ආයතනයක් කෙරේ කාලයේදී පහත සඳහන් තත්ත්වයකට මූහුණ පාසිටි.
වර්තමාන නිමැවුම් මට්ටම	= ඒකක 500කි.
වෙළඳපොල මිල	= ඒකකයක් රුපියල් 6කි.
මුළු පිරිවැය	= රුපියල් 5 000කි.
මුළු ස්ථාවර පිරිවැය	= රුපියල් 1 000කි.
ආන්තික පිරිවැය	= රුපියල් 6කි.
- ලාභ උපරිමනය කිරීමේ අරමුණින් කටයුතු කරන මෙම ආයතනය,
- (1) නිමැවුම් ප්‍රමාණය අඩු කොට නිෂ්පාදනයේ යෙදී සිටිය යුතු ය.
 - (2) අලෙවි මිල ඉහළ දැමිය යුතු ය.
 - (3) නිමැවුම් ප්‍රමාණය නොවෙනස්ව තබා ගත යුතු ය.
 - (4) නිමැවුම් ප්‍රමාණය ගුනා දක්වා අඩු කළ යුතු ය.
 - (5) නිමැවුම් ප්‍රමාණය ඉහළ දීමා, මිල නොවෙනස්ව තබා ගත යුතු ය. (.....)
21. ව්‍යාපාර ව්‍යුයක විවිධ අදියරයන්ගේ අනුපිළිවෙළ ව්‍යුයේ
- (1) සංකේතනය, ප්‍රසාරණය, පත්‍රුල හා මුදුනත වශයෙනි.
 - (2) සංකේතනය, මුදුනත, ප්‍රසාරණය හා පත්‍රුල වශයෙනි.
 - (3) සංකේතනය, පත්‍රුල, මුදුනත හා ප්‍රසාරණය වශයෙනි.
 - (4) සංකේතනය, පත්‍රුල, ප්‍රසාරණය හා මුදුනත වශයෙනි.
 - (5) සංකේතනය, මුදුනත, පත්‍රුල හා ප්‍රසාරණය වශයෙනි. (.....)
22. දළ ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය ගණනය කිරීමේදී, පහත සඳහන් වියදුම් අනුරෙන් කවරක් ඇතුළත් කෙරේද?
- (1) අභිතින් ඉදි කරන දළ නිවසක් මිල දී ගැනීම
 - (2) සුබේපහේගේ අභිත් මෝටර රථයක් මිල දී ගැනීම
 - (3) නිෂ්පාදන සමාගමක කොටස් 1 000ක් මිල දී ගැනීම
 - (4) කොටස් අලෙවි කිරීම වෙනුවෙන් කොටස් තැයැවුරුවෙකුට කොමිස් ගාස්තු ගෙවීම
 - (5) හෙක්ටාර පහක් වූ බිම් කොටසක බැඩුරිගු වශාවට මුදල් වියදුම් කිරීම (.....)
23. කිසියම් රටක කාලපරිච්ඡේද දෙකක් අතර පවත්නා මිල යටතේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනය 8%කට ආසන්න ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගිය නමුදු, මුර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදනය එම කාලපරිච්ඡේදය තුළ 2%කින් පහළ වැටුණු බව සලකන්න. පහත සඳහන් කවර පැහැදිලි කිරීමක් මේ යාදා වඩාත් යෝගා වේද?
(1) 4%කින් පොදු මිල මට්ටම පහළ වැටීම	(2) 8%කින් පොදු මිල මට්ටම පහළ වැටීම
(3) 4%කින් පොදු මිල මට්ටම ඉහළ නැගීම	(4) 8%කින් පොදු මිල මට්ටම ඉහළ නැගීම
(5) 10%කින් පොදු මිල මට්ටම ඉහළ නැගීම	(.....)
24. ආර්ථිකයක සමාභාර වියදමේ අඩු විමක් හටගන හැක්කේ පහත සඳහන් කවරක වැඩි විමක් නිසාද?
(1) පරිහෝජන වියදම	(2) ආණ්ඩුවේ මිල දී.ගැනීම්	(3) ආනයන වියදම
(4) ආයෝජන වියදම	(5) විදේශ ජ්‍යෙෂ්ඨ ගලා ඒම	(.....)
25. ආවත ආර්ථිකයක සමාභාර පරිහෝජන ශ්‍රීතය $C = 200 + 0.8Y$ බවත්, සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටම රුපියල් බේලියන 4 000ක් බවත් සලකන්න. මෙම ආර්ථිකයේ ආයෝජන මට්ටම කොපමණ ද?
(1) රුපියල් බේලියන 1 600	(2) රුපියල් බේලියන 600	(3) රුපියල් බේලියන 400
(4) රුපියල් බේලියන 380	(5) රුපියල් බේලියන 300	(.....)
26. කිසියම් ආර්ථිකයක් දානට රුපියල් බේලියන 3 000ක් වූ සමතුලිත නිමැවුම් මට්ටමක කටයුතු කරන බවත්, පුරුණ සේවා නිපුක්ති සමතුලිතය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට රුපියල් බේලියන 4 000ක නිමැවුම් මට්ටමක් අවශ්‍ය බවත් සලකන්න. තවද මෙම ආර්ථිකයේ ආන්තික ඉතුරුම් නැමියාව 0.2ක් වේ. මෙම ආර්ථිකයට පුරුණ සේවා නිපුක්ති සමතුලිතය අත්කර ගැනීම යාදා වඩාත් යෝගා ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශය කුමක්ද?
(1) ආණ්ඩුවේ වියදම් රුපියල් බේලියන 1 000කින් ඉහළ නැගීම	
(2) ආණ්ඩුවේ වියදම් රුපියල් බේලියන 500කින් ඉහළ නැගීම	
(3) ආණ්ඩුවේ වියදම් රුපියල් බේලියන 250කින් ඉහළ නැගීම	
(4) රුපියල් බේලියන 1 000කින් සාපුළු බඳු අඩු කිරීම	
(5) රුපියල් බේලියන 250කින් සාපුළු බඳු අඩු කිරීම	(.....)

27. ආණ්ඩුවේ කටයුතු සහිත විවෘත ආර්ථිකයක සමාඟාර වියදමේ සංරචක සහ ජාතික ආදායම පිළිබඳ දත්ත පහත සඳහන් වගුවේ දැක්වේ. එහි C = පරිශෝෂන වියදම, I = ආයෝජනය, G = ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම්, X = අපනයන, M = ආනයන සහ Y = ජාතික ආදායම බව සලකන්න. මෙම ආර්ථිකය අසම්බුද්‍යව පවතිනුයේ කවර තත්ත්වයක් යටතේ දී ඇ?

(සියලු ම සංඛ්‍යා රුපි. බිලියන වලිනි)

	C	I	G	X	M	Y
(1)	250	50	100	75	25	400
(2)	300	50	100	75	25	500
(3)	450	50	100	75	25	650
(4)	600	50	100	75	25	800
(5)	750	50	100	75	25	950

(.....)

28. 'මුදලේ වටිනාකම' යන්නෙන් අදහස් වන්නේ කුමක් ඇ?

- (1) යම් දෙන ලද මුදලේ ප්‍රමාණයකින් මිල දී ගත හැකි හා සේවා ප්‍රමාණය
(2) මුදලේ ස්වරුපයෙන් ගබඩා කොට ඇති ධනයේ ප්‍රමාණය
(3) මහ බැංකුවෙහි පවත්වා ගනු ලබන රන් සංවිතවල ප්‍රමාණය
(4) කාසි හා නොවූවල නිෂ්පාදන පිරිවැය
(5) මුදලේ ස්වරුපයෙන් ධනය ලග තබා ගැනීමේ ආවස්ථික පිරිවැය

(.....)

29. උද්ධමනීය පරතරයක් අඩු කර ගත හැක්කේ

- (1) ආණ්ඩුවේ වියදම් ඉහළ දැමීමක් මගිනි.
(2) මුදලේ සැපයුම ඉහළ දැමීමක් මගිනි.
(3) ආදායම් බඳු අනුපාතිකය ඉහළ දැමීමක් මගිනි.
(4) මහ බැංකුවෙහි වට්ටම අනුපාතිකය පහළ හෙළීමක් මගිනි.
(5) ව්‍යවස්ථාපිත සංවිත අනුපාතය පහළ හෙළීමක් මගිනි.

(.....)

30. එකතු කළ අගය මත අය කෙරෙන බද්ද (VAT බද්ද) ඉහළ දැමීම නිසා, ඉල්ලුමෙන් ඇයුණු සහ පිරිවැයෙන් තල්ලවුණු උද්ධමන කෙරෙනි කෙබඳ බලපෑමක් ඇති විය හැකි ඇ?

	ඉල්ලුමෙන් ඇයුණු උද්ධමනය	පිරිවැයෙන් තල්ලවුණු උද්ධමනය
(1)	අඩු වේ	වැඩි වේ
(2)	වැඩි වේ	අඩු වේ
(3)	වැඩි වේ	වැඩි වේ
(4)	අඩු වේ	අඩු වේ
(5)	වැඩි වේ	බලපෑමක් ඇති තොට්ටි

(.....)

31. පහත සඳහන් වන්කම් අනුරෙන් වඩාත් ද්‍රව්‍යීල වන්කමක් වනුයේ කවරක් ඇ?

- (1) ඉතුරුම් තැන්පතු (2) හාණ්ඩාගාර බිල්පත් (3) ඉල්ලුම් තැන්පතු
(4) හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (5) මූර්ත දේපොල (Real estate) (.....)

32. වාණිජ බැංකුවක තැන්පතු ගිණුමෙහි ඔබ රුපියල් 10 000ක් තැන්පත් කරන්නේ යැයි සලකන්න. බැංකුව සියලු ම තැන්පතුවලින් 20%ක් සංවිත වශයෙන් තබා ගනී නම්, ඔබගේ තැන්පතුවේ ප්‍රතිඵල වශයෙන් තව තැන්පතු කොතරම් ප්‍රමාණයක් මැවීමට හැකි වේ ඇ?

- (1) රුපි. 8 000 (2) රුපි. 10 000 (3) රුපි. 40 000
(4) රුපි. 50 000 (5) රුපි. 52 000 (.....)

33. මහ බැංකුව තම ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය පහළ දැමී විට පහත සඳහන් කවරක් සිදු වනු ඇත් ඇ?

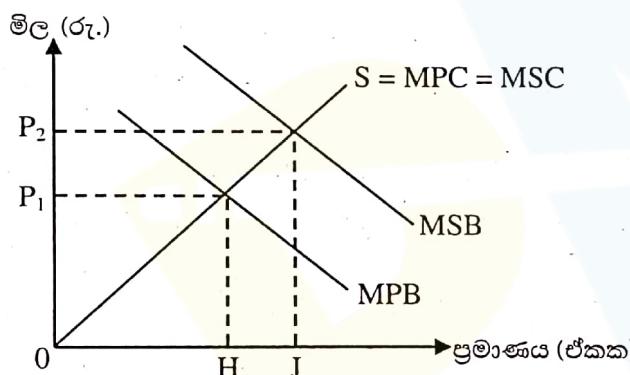
- (1) මුදලට ඇති ඉල්ලම අඩුවීම සහ වෙළඳපොල පොලී අනුපාතිකය පහළ වැටීම
(2) මුදලට ඇති ඉල්ලම වැඩිවීම සහ වෙළඳපොල පොලී අනුපාතිකය ඉහළ නැගීම
(3) මුදලේ සැපයුම අඩුවීම සහ වෙළඳපොල පොලී අනුපාතිකය පහළ වැටීම
(4) මුදලේ සැපයුම ඉහළ යාම සහ වෙළඳපොල පොලී අනුපාතිකය පහළ වැටීම
(5) මුදලට ඇති ඉල්ලම, මුදලේ සැපයුම සහ වෙළඳපොල පොලී අනුපාතිකය ඉහළ නැගීම

(.....)

34. වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව තම මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මූලික අගිමතාර්ථය ලෙස සලකන්නේ
 (1) මැදිකාලීන වශයෙන් උද්ධමනය මැදි තනි අගයක ස්ථායිව පවත්වා ගැනීම ය.
 (2) රුපියලේ බාහිර වට්නාකම ස්ථායිව පවත්වා ගැනීම ය.
 (3) අයවැය හිය මූල්‍යයනය කිරීම සඳහා ආණ්ඩුවට පහසුකම් සලසා දීම ය.
 (4) තිරසාර ආර්ථික වෘද්ධියක් අත්කර ගැනීම ය.
 (5) රාජ්‍ය ණර අඩු කර ගැනීම ය. (.....)
35. මහ බැංකුව විවෘත වෙළඳපාලෙහි සුරක්ෂිත අලෙවී කරන විට, මුදල් සැපයුමට සහ සමතුලිත පොලී අනුපාතිකයට කුමක් සිදු වන්නේ ද?

	මුදල් සැපයුම	සමතුලිත පොලී අනුපාතිකය
(1)	වැඩි වේ	වැඩි වේ
(2)	අඩු වේ	වැඩි වේ
(3)	වැඩි වේ	අඩු වේ
(4)	අඩු වේ	අඩු වේ
(5)	අඩු වේ	වෙනස් නොවේ

36. ගුද්ධ පොදු භාණ්ඩයකට නිදුසුනක් වනුයේ,
 (1) සෞඛ්‍ය.සේවාවයි. (2) ජාතික කොනුකාගාරයයි. (3) ජාතික ආරක්ෂාවයි.
 (4) දුම්රිය ප්‍රවාහන සේවයයි. (5) අධ්‍යාපනයයි. (.....)
37. කිහියම් විශේෂිත භාණ්ඩයක් සඳහා අදාළ ආත්තික පෝදුගලික ප්‍රතිලාභ (MPB) සහ ආත්තික සමාජ ප්‍රතිලාභ (MSB) වනුත්, වෙළඳපාල සැපයුම් වකුයන් (S) පහත රුපසටහනෙහි දැක්වේ.

- මෙම වෙළඳපාලට ආණ්ඩුවේ මැදිහත්වීමක් නොකිවූණහොත්, සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීමේ අකාර්යක්ෂමතාවක් හට ගැනීමට ඉඩ ඇත. මක් නිසාද යත්,
 (1) නිදහස් වෙළඳපාලෙහි මිල ඉතා ඉහළ මට්ටමක තිබේ නිසා ය.
 (2) H-J ප්‍රමාණයෙන් භාණ්ඩයේ අධි නිෂ්පාදනයක් හට ගැනීම නිසා ය.
 (3) නිදහස් වෙළඳපාලෙහි නිමැවුම ඉතා ඉහළ මට්ටමක තිබේ නිසා ය.
 (4) H-J ප්‍රමාණයෙන් එම භාණ්ඩයේ උග්‍ර පරිහෝජනයක් හට ගැනීම නිසා ය.
 (5) පරිහෝජනයේ සාන් බාහිරතාවක් පැවතීම නිසා ය. (.....)

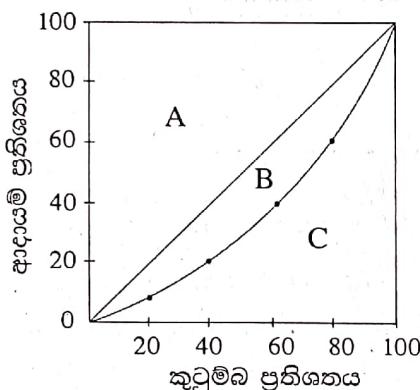
38. මැත වර්ෂවල ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය අයාරය සහ දැන දේශීය නිෂ්පාදනය අතර අනුපාතයන්, රාජ්‍ය වියදම සහ දැන දේශීය නිෂ්පාදනය අතර අනුපාතයන් ආයන්න වශයෙන්

	අයාරය/ද.දේ.නි. අනුපාතය (%)	වියදම/ද.දේ.නි. අනුපාතය (%)
(1)	15 - 16 කි.	25 - 26 කි.
(2)	12 - 13 කි.	24 - 25 කි.
(3)	13 - 14 කි.	20 - 21 කි.
(4)	10 - 11 කි.	15 - 16 කි.
(5)	15 - 16 කි.	18 - 19 කි.

(.....)

39. ශ්‍රී ලංකා රජයේ පුනරාවර්තන වියදමේ ප්‍රධාන සංරචක, මූල් වියදම තුළ ඒවා දරණ සාපේක්ෂ වැදගත්කම අනුව පෙළගස්වනු ලැබුවහාත් ඒවායේ අනුපිළිවෙළ වනුයේ,
- (1) කුටුම්බ සඳහා ලබා දුන් සංකාම, පොලී ගෙවීම්, වැටුප් හා වෙනන වගයෙනි.
 - (2) වැටුප් හා වෙනන, පොලී ගෙවීම්, කුටුම්බ සඳහා ලබා දුන් සංකාම වගයෙනි.
 - (3) රාජ්‍ය ආයතනවලට ලබා දුන් සංකාම, පොලී ගෙවීම්, වැටුප් හා වෙනන වගයෙනි.
 - (4) කුටුම්බ සඳහා ලබා දුන් සංකාම, වැටුප් හා වෙනන, පොලී ගෙවීම් වගයෙනි.
 - (5) පොලී ගෙවීම්, රාජ්‍ය ආයතනවලට ලබා දුන් සංකාම, කුටුම්බ සඳහා ලබා දුන් සංකාම වගයෙනි. (.....)
40. මැත් වර්ෂවල දී ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය අයවැය හිගය දේශීය මූලාශ්‍ර මගින් මූල්‍යයනය කිරීමේ දී, පුළුල් වගයෙන් හාවිත කළ නිය උපකරණය වූයේ
- (1) හාන්ඩ්ගාර බිඳීපත් ය.
 - (2) හාන්ඩ්ගාර බැඳුම්කර ය.
 - (3) රැඹියල් පුරුෂුම්පත් ය.
 - (4) ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර ය.
 - (5) මහ බැංකුවේ අත්තිකාරම් ය. (.....)
41. ජපානයෙහි රෙදී ඒකකයක් නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා ගුම පැය 50ක් ද, සහල් ඒකකයක් නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා ගුම පැය 100ක් ද වැය වේ. තායිලන්තයෙහි රෙදී ඒකකයක් නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා ගුම පැය 200ක් ද, සහල් ඒකකයක් නිෂ්පාදනය කිරීමට ගුම පැය 200ක් ද වැය වේ. මෙම තත්ත්වය සඳහා පහත සඳහන් කවර ප්‍රකාශයක් නිවැරදි වේ ද?
- (1) සහල් නිෂ්පාදනය සඳහා ජපානයට සාපේක්ෂ වාසි පවතී.
 - (2) සහල් නිෂ්පාදනය සඳහා ජපානයට සාපේක්ෂ වාසි පවතී.
 - (3) රෙදී නිෂ්පාදනය සඳහා ජපානයට සාපේක්ෂ වාසි පවතී.
 - (4) රෙදී නිෂ්පාදනය සඳහා තායිලන්තයට සාපේක්ෂ වාසි පවතී.
 - (5) රටවල් දෙක ම රෙදී නිෂ්පාදනය කළ යුතු ය. (.....)
42. අත්තර්ජාතික වෙළෙඳාම ඔස්සේ කිසියම් රටකට,
- (1) තම නිෂ්පාදන හැකියා මායිමට පිටතින් නිෂ්පාදනය කිරීමටත්, පරිහෝජනය කිරීමටත් ඉඩ සැලස්.
 - (2) තම නිෂ්පාදන හැකියා මායිම පිටතට විතැන් කර ගැනීමට හැකි වේ.
 - (3) තමන් නිපදවන සියලු ම හාන්ඩ්වල ඒකක පිරිවැය පහළ දමා ගැනීමට හැකි වේ.
 - (4) තම පරිහෝජන හැකියාවන් නොවෙනයේ තබාගෙන නිෂ්පාදන හැකියාව ප්‍රසාදනය කර ගැනීමට හැකි වේ.
 - (5) තම නිෂ්පාදන හැකියා මායිමෙන් පිටත පරිහෝජනය කිරීමට ඉඩ සැලස්. (.....)
43. ගෙවුම් ගේපයේ වර්තන ගිණුමේ සහ මූල්‍ය ගිණුමේ එක්‍රය
- (1) ගුණාත්මක සමාන වේ.
 - (2) එකට සමාන වේ.
 - (3) වෙළඳ ගේපයට සමාන වේ.
 - (4) ප්‍රාග්ධන ගිණුමේ ගුද්ධ ගේපයට සමාන වේ.
 - (5) ගුද්ධ ජාත්‍යන්තර සංවිත ප්‍රමාණයට සමාන වේ. (.....)
44. ජපන් යෙන් මූදල් ඒකකයේ ශ්‍රී ලංකා රැඩියල් මිල සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් පහළ වැටුණුහාත්
- (1) ජපන් පාරිභෝගිකයන්ට ශ්‍රී ලංකාවේ හාන්ඩ් සාපේක්ෂව ලාභදායක වේ.
 - (2) ශ්‍රී ලාංකික පාරිභෝගිකයන්ට ජපානයේ හාන්ඩ් සාපේක්ෂව ලාභදායක වේ.
 - (3) ජපානය තුළ ශ්‍රී ලංකා රැඩියල් සඳහා ඉල්පුම වැඩි වේ.
 - (4) ජපන් සංවාරකයන් වැඩි වැඩියෙන් ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණීම දෙධර්යමත් කෙරේ.
 - (5) ශ්‍රී ලාංකික සංවාරකයන් වැඩි වැඩියෙන් ජපානයට යාම අධේර්යමත් කෙරේ. (.....)
45. එකත්‍ර ආර්ථිකයක කුය ගක්ති සාමානය පදනම් කර ගත් ප්‍රතිශීර්ෂ දළ ජාතික ආදායම (GNI) කිසියම් කාලපරිවිෂේෂයකදී ඉහළ ගොස් නිමුණ ද, මානව සංවර්ධන ද්‍රාශකය මගින් මතිනු ලබන සංවර්ධනය නොවෙනයේව තිබුණි. මෙම වෙනස පැහැදිලි කළ හැක්කේ කෙසේ ද?
- (1) ලමයින් පාසල් යතියි අපේක්ෂිත වර්ෂ ගණන ඉහළ යාම නිසා
 - (2) උපතේ දී ආයු අපේක්ෂාව පහළ වැටීම නිසා
 - (3) වැඩිහිටි සාක්ෂරතා අනුපාතිකය පහළ වැටීම නිසා
 - (4) උද්ධිමත අනුපාතිකය ඉහළ යාම නිසා
 - (5) ජනගහන වර්ධන අනුපාතිකය ඉහළ යාම නිසා (.....)

46. එක්තරා ආර්ථිකයක කුටුම්බ ආදායම ව්‍යාපේකියට අදාළ ලෝරන්ස් වතුය පහත රුපයටහනෙහි දැක්වේ.

මෙම ආර්ථිකයේ ආදායම ව්‍යාපේකියේ අසමානත්වය ඒහි සංගුණකය මගින් මතිනු ලබනුයේ,

- (1) (A හි වර්ගලය + B හි වර්ගලය) ÷ C හි වර්ගලය මගිනි.
- (2) B හි වර්ගලය ÷ C හි වර්ගලය මගිනි.
- (3) A හි වර්ගලය ÷ (B හි වර්ගලය + C හි වර්ගලය) මගිනි.
- (4) B හි වර්ගලය ÷ (B හි වර්ගලය + C හි වර්ගලය) මගිනි.
- (5) C හි වර්ගලය ÷ (A හි වර්ගලය + B හි වර්ගලය) මගිනි.

(.....)

47. දෙන ලද වර්ෂයක කිසියම් කළුපිත ආර්ථිකයක ගුම වෙළඳපාලට අදාළ දත්ත සමහරක් පහත වගුවේ දැක්වේ.

වැඩ කරන වයසේ ජනගහනය (මිලියන)	සේවා විපුක්ත ජනගහනය (මිලියන)	සේවා නිපුක්ති අනුපාතිකය (%)
25.	3	80

මෙම ආර්ථිකයේ ගුම හමුදා සහභාගිත්ව අනුපාතිකය

- (1) 20% කි.
- (2) 30% කි.
- (3) 40% කි.
- (4) 50% කි.
- (5) 60% කි.

(.....)

48. 2012/13 වර්ෂයේ ගෙන ඒකක ආදායම හා එයදීම සම්ක්ෂණයට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළ ම ජනගහන දරිද්‍රා ද්රේකය සහිත දීස්ත්‍රික්ක කුන වනුයේ

- (1) මූලතිවි, මොණරාගල සහ මන්නාරම ය.
- (2) මධිකලපුව, මන්නාරම සහ කිලිනොවිචිය ය.
- (3) මන්නාරම, මූලතිවි සහ බදුල්ල ය.
- (4) මන්නාරම, මූලතිවි සහ කිලිනොවිචිය ය.
- (5) මූලතිවි, මධිකලපුව සහ මොණරාගල ය.

(.....)

49. ශ්‍රී ලංකාවේ නිරපේක්ෂ දරිද්‍රා මට්ටමේ පහළ බැසීමක් හටගෙන තිබුණ ද සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයේ ආදායම විෂමතා අඛණ්ඩව පවතී. මෙය තහවුරු වන්නේ දහවත් ම කුටුම්බ 10% මුළු කුටුම්බ ආදායමෙන් හිමි කර ගනු ලබන ප්‍රතිශතය

- (1) 10.9%ක් වීමෙනි.
- (2) 14.9%ක් වීමෙනි.
- (3) 28.6%ක් වීමෙනි.
- (4) 38.0%ක් වීමෙනි.
- (5) 57.5%ක් වීමෙනි.

(.....)

50. පහත දක්වෙන දී අතුරෙන් ශ්‍රී ලංකාවට විදේශීය සාපුරු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමෙහිලා ප්‍රබල බාධකයක් නොවන්නේ කවර කරුණක් ද?

- (1) සාර්ව ආර්ථික අස්ථ්‍යාපි තත්ත්වයන්
- (2) ගුම වෙළඳපාලේ දාස්තාවන්
- (3) ප්‍රතිපත්ති අවිනිශ්චිතතාව
- (4) දූෂණය සහ තියාමනය යුත්වල වීම.
- (5) අපනයන ක්ෂේත්‍රයේ විවිධාංගිකරණය ප්‍රමාණවත් නොවීම.

(.....)

*** ***

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උස්ස පෙළ) විභාගය, 2017 අගෝස්තු
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 2017
ආර්ථික විද්‍යාව II / පැය තුනකී
Economics II / Three hours

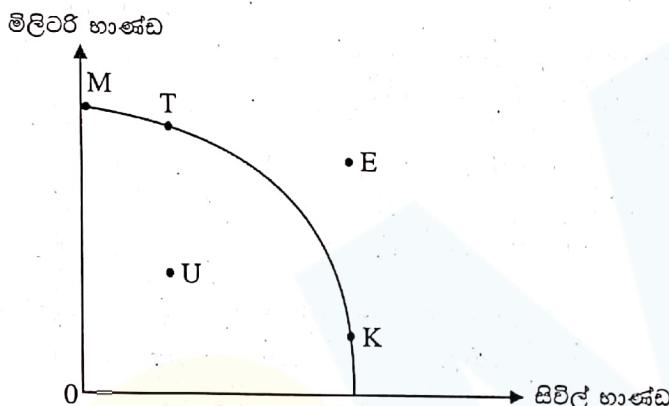
උපදෙස්:

- ✿ "අ" උප කොටසෙන් අවම වගයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් ද, "ඇ" උප කොටසෙන් අවම වගයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් ද තෝරාගෙන, ප්‍රශ්න පහකට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.

"ඇ" උප කොටස

(මෙම කොටසෙන් අවම වගයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

01. (i) සිවිල් භාණ්ඩ සහ මිලිටරි භාණ්ඩ පමණක් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන එක්තරා ආර්ථිකයකට අදාළ නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුයක් පහත රුපසටහනෙහි දැක්වේ. එම ආර්ථිකය දනට K ලක්ෂ්‍යයෙහි නිෂ්පාදනය කරමින් සිටි යයි සලකන්න.

(අ) මෙම ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුය, වැඩෙන ආවස්ථික පිරිවැය පිළිබඳ කරන්නේ ද? පැහැදිලි කරන්න.

(කෙතු 02 දි.)

(ආ) මෙම ආර්ථිකය පුද්ධරිකාව එලුමෙන්නේ නම්, නිෂ්පාදන ලක්ෂ්‍යය වෙනස් විමට වඩාත් ඉඩක් ඇත්තේ K ලක්ෂ්‍යයේ සිට කවර ලක්ෂ්‍යයක් කර ද? පැහැදිලි කරන්න.

(කෙතු 02 දි.)

(ඉ) ආර්ථිකය ප්‍රතිගමනයකට හෙවත් පසුබැමකට මූහුණ දෙනු ලැබුවහාත්, නිෂ්පාදන ලක්ෂ්‍යය වෙනස් වනුයේ K ලක්ෂ්‍යයේ සිට කවර ලක්ෂ්‍යයක් කර ද? පැහැදිලි කරන්න.

(කෙතු 02 දි.)

(ii) ගුම්ක විභාගනය, ආර්ථිකයක නිෂ්පාදන මට්ටම ඉහළ නැංවීමට හේතු වන්නේ ඇයි දැයි පැහැදිලි කෙරෙන හේතු තුනක් සඳහන් කරන්න.

(කෙතු 03 දි.)

(iii) හිගකම පිළිබඳ සංකල්පය, නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුයක් ආධාර කර ගනිමින් පැහැදිලි කරන්න.

(කෙතු 04 දි.)

(iv) වෙළෙඳපොල ආර්ථිකයක මිල ගණන් කවර කාර්යයන් ඉටු කරනු ලැබේ ද?

(කෙතු 03 දි.)

(v) විධාන ආර්ථිකයක අවාසි කවරේ දැයි සඳහන් කරන්න.

(කෙතු 04 දි.)

02. (i) කිසියම් භාණ්ඩයක ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපෑ හැකි එම භාණ්ඩයේ මිල හැර අන් සාධක සඳහන් කරන්න.

(කෙතු 03 දි.)

(ii) ඉල්ලුම වෙනස්වීම සහ ඉල්ලුම කරනු ලබන ප්‍රමාණය වෙනස්වීම අතර වෙනස දක්වන්න.

(කෙතු 04 දි.)

(iii) 'සැපයුම් නීතිය' නිරවචනය කොට ඒ කෙරෙහි බලපාන හේතු පැහැදිලි කරන්න.

(කෙතු 04 දි.)

(iv) කිසියම් භාණ්ඩයක් සඳහා නිෂ්පාදන සහනාධාරයක් ලබා දුන් විට, නිෂ්පාදකයන් හුක්ති විදින අතිරික්තය කෙරෙහි එය බලපාන ආකාරය, ඉල්ලුම් සැපයුම් රුපසටහනක් මගින් පැහැදිලි කරන්න.

(කෙතු 04 දි.)

(v) අත්‍යවශ්‍ය පාරිභෝගික භාණ්ඩයක් සඳහා රජය විසින් උපරිම මිලක් පැනවීමේ ආර්ථික ප්‍රතිවිපාක කවරේ ද?

(කෙතු 05 දි.)

03. (i) නිෂ්පාදන ආයතනයක කෙටි කාලීන පිරිවැය වකුවල හැඩය සමග හිතවන එල නීතිය සම්බන්ධ වන්නේ කෙසේ ද? (ලකුණු 04 අ.)
- (ii) ආයතනයක් කෙටි කාලයේදී නිෂ්පාදනය ප්‍රසාරණය කරනු ලබන විට, සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය හා සාමාන්‍ය විවෘත පිරිවැය අතර වෙනසට කමක් සිදුවේදී? පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04 අ.)
- (iii) සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය සහ සාමාන්‍ය විවෘත පිරිවැය කෙරෙහි පහත සඳහන්දී බලපානුයේ කවර ආකාරයෙන්ද?
- (අ) විදුලිබල ගාස්තු පහළ වැට්ටීමක්
 - (ආ) වැටුප් අනුපාතිකයේ පහළ වැට්ටීමක්
 - (ඇ) ප්‍රධාන විධායක නිලධාරියාගේ වෙනත් ඉහළ යාමක්
 - (ඈ) ආයතනයේ ගොඩනැගිලිවල බදු කුලී ඉහළ යාමක්
- (iv) පුරුණ තරගකාරී වෙළෙදපොල ව්‍යුහයක් සහ කතිප්‍රයාධිකාරී වෙළෙදපොල ව්‍යුහයක් අතර දක්නට ලැබෙන වෙනස්කම් දෙකක් සඳහන් කරන්න.
- (v) ප්‍රාමාණික ලාභය සහ නිෂ්පාමාණික ලාභය අතර වෙනස දක්වන්න. (ලකුණු 04 අ.) (ලකුණු 04 අ.)
04. (i) ආදායම් ව්‍යුහයේ 'විදීම්' සහ 'කාන්දුවීම්' යන්නෙන් කවරක් අදහස් වන්නේ දැයි පැහැදිලි කොට, ආණ්ඩුවේ කටයුතු සහිත විවෘත ආර්ථිකයක සමාජාර වියදමේ දක්නට ලැබෙන කාන්දුවීම් හඳුන්වන්න. (ලකුණු 04 අ.)
- (ii) දළ ස්ථාවර ප්‍රාග්ධනයේ ප්‍රධාන සංරචක කවරේද? (ලකුණු 04 අ.)
- (iii) දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ගණනය කරනු ලබන ආකාරය පැහැදිලි කොට, වෙළෙදපොල මිල යටතේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ගුද්ධ ජාතික ආදායමෙන් වෙනස වන්නේ කෙසේ දැයි පෙන්වන්න. (ලකුණු 04 අ.)
- (iv) ව්‍යාපාර වකුයක ප්‍රසාරණය ආර්ථික වෘත්තියෙන් වෙනස් වූවක් ලෙස අප සලකන්නේ ඇයි? (ලකුණු 04 අ.)
- (v) 2016 වර්ෂය සඳහා කිසියම් ආර්ථිකයක සාර්ව ආර්ථික දත්ත පහන වගුවේ දැක්වේ. (ලකුණු 04 අ.)

(සියලු ම සංඛ්‍යා රුපියල් බිජියන වලිනි)

අයිතමය	වරිනාකම
දළ ආයෝජනය (I)	200
බදු (T)	550
අපනයන (X)	375
පරිහෝජන වියදම (C)	700
සංකීර්ණ ගෙවීම (T _R)	300
ආනයන (M)	325
ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම (G)	300

- (ආ) මෙම ආර්ථිකයේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ගණනය කරන්න. (ලකුණු 02 අ.)
- (ඇ) මෙම ආර්ථිකයේ පොදුගලික වැය කළ හැකි ආදායම කොපමණ ද? (ලකුණු 02 අ.)
05. (i) සරල ආර්ථිකයක සමාජාර පරිහෝජන ඕනෑම $C = 100 + 0.8Y$ ලෙසත්, ආයෝජනය $I = 200$ ලෙසත් සලකන්න.
- (ආ) මෙම ආර්ථිකයේ සමතුලිත ආදායම් මට්ටම කොපමණ ද? (ලකුණු 02 අ.)
 - (ඇ) සමතුලිත අවස්ථාවේදී ආර්ථිකයේ ඉතුරුම් මට්ටම කොපමණ ද? (ලකුණු 02 අ.)
 - (ඇ) කිසියම් හේතුවක් නිසා ආර්ථිකයේ සමාජාර නිමැවුම් මට්ටම 1 700ක් වූවහොත්, අනිව්‍යානුගත (involuntary) තොග සමුව්වනය කොපමණ ප්‍රමාණයක් වනු ඇත් ද? (ලකුණු 02 අ.)
- (ii) රුපියල් මිලයන 500කින් බදු (T) ඉහළ දුම්ම නිසා මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ සිදුවන පහළ වැට්ටම වඩා විශාල වූ පහළ වැට්ටීමක්, රුපියල් මිලයන 500කින් ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම (G) අඩු වූ විට හට ගන්නේ ඇයි දැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04 අ.)

- (iii) දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය (Y) රුපියල් මිලියන 6 000ක් බවත්, පොදුගලික වැය කළ හැකි ආදායම රුපියල් මිලියන 5 100ක් බවත්, ආණ්ඩුවේ අයවැය හිගය රුපියල් මිලියන 200ක් බවත්, පරිහෝජන වියදම රුපියල් මිලියන 3 800ක් බවත්, වෙළඳ ගේෂයේ හිගය රුපියල් මිලියන 100ක් බවත් සලකන්න.
 (අ) ඉතුරුම් (S) කොපමෙන් ද? (ලකුණු 02 ඩ.)
 (ආ) ආයෝජන මට්ටම (I) කොපමෙන් ද? (ලකුණු 02 ඩ.)
 (ඇ) ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම් (G) කොපමෙන් ද? (ලකුණු 02 ඩ.)
- (iv) "සමතුලිත ජාතික ආදායම් මට්ටම, පුරුණ සේවා තියුක්ති ජාතික ආදායම් මට්ටමට අවශ්‍යයෙන් ම සමාන නොවේ." මෙම ප්‍රකාශය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)

"ඇ" උප කොටස

(මෙම කොටසෙන් ද අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

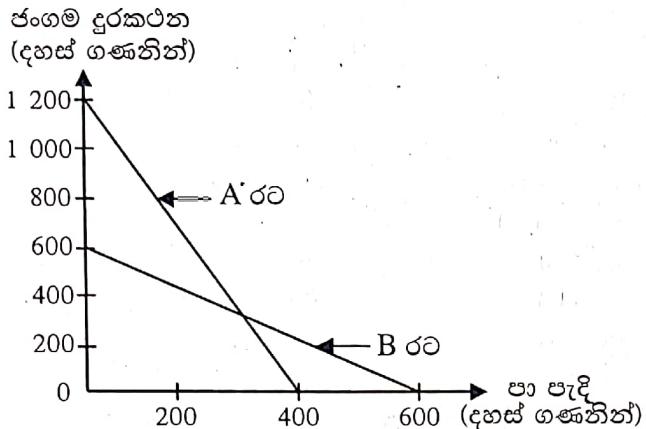
06. (i) මතුපිට උද්ධමනය සහ මූලික උද්ධමනය අතර වෙනස දක්වන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)
 (ii) සමාඟාර වියදමේ සංරචක හඳුනාගෙන, ආර්ථිකයක සමාඟාර වියදම් ඉහළ යාමක් නියා උද්ධමනයක් හටගත හැක්කේ කෙසේ ද යන්න ප්‍රස්ථාර සටහනක් ආගුයෙන් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)
 (iii) වාණිජ බැංකුවක ගේෂ පත්‍රයක් පහත දක්වේ.

වගකීම්	වටිනාකම (රුපි. මිලියන)	වත්කම්	වටිනාකම (රුපි. මිලියන)
තැන්පතු	180 000	සංචිත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ණය	100 000 40 000 40 000
මුළු වගකීම්	180 000	මුළු වත්කම්	180 000

- (අ) ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය 10%ක වේ නම්, මෙම බැංකුවට අනාගතයේ දී ලබා දිය හැකි අල්ත් ණය උපරිම වශයෙන් කොපමෙන් වේ ද? (ලකුණු 02 ඩ.)
 (ආ) රුපියල් මිලියන 10 000ක තැන්පතු මෙම බැංකුවෙන් ඉවත් කර ගනු ලැබුවහාන්, එම බැංකුවට අනාගතයේ දී ලබා දිය හැකි අල්ත් ණය උපරිම වශයෙන් කොපමෙන් වේ ද? (ලකුණු 02 ඩ.)
 (iv) අධිලැයි මුදල් යන්නෙන් අදහස් වන්නේ කුමක් ද? ආර්ථිකයේ අධිලැයි මුදල් තොගය පාලනය කිරීමෙහිලා පරිපූර්ණ බලයක් මහා බැංකුවට තිබේ ද? හේතු දක්වන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)
 (v) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වර්තමානයේ අනුගමනය කරනු ලබන මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති රාමුවේ ප්‍රධාන අරමුණු සැකෙක්වීන් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)

07. (i) ගුද්ධ පොදු භාණ්ඩයක් යනු කුමක් ද? අර්ධ පොදු භාණ්ඩයකින් එය වෙනස් වන්නේ කෙසේ ද? (ලකුණු 04 ඩ.)
 (ii) නිදහස් වෙළඳපොලක් සාරා බාහිරතා සහිත භාණ්ඩවල අධි නිෂ්පාදනයක් බිජි කරනුයේ ඇයි? යෝගා ප්‍රස්ථාර සටහනක් යොදා ගනිමින් ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)
 (iii) ශ්‍රී ලංකාවේ භාණ්ඩ බදු (excise taxes) අයහාරයේ ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර කවරේ ද? (ලකුණු 04 ඩ.)
 (iv) "ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු බෙදානීය තත්ත්වයක පවතී" (ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයන ආයතනය). ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වයේ දක්නට ඇති ප්‍රධාන දුරවලතා හඳුන්වන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)
 (v) රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ බැරපතල ගැටුපු විසඳීමෙහි ශ්‍රී ලංකා රජය මැත කාලයේ දී ගෙන ඇති වැශයේ ක්‍රියාමාර්ග සැකෙක්වීන් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)

08. (i) ජංගම දුරකථන සහ පා පැදි නිෂ්පාදනය කරනු ලබන A සහ B යන රටවල් දෙකෙහි නිෂ්පාදන හැකියා වත් පහත රුපසටහනෙහි දක්වේ.

- (අ) එක් එක් රටෙහි පා පැදියක් නිෂ්පාදනය කිරීමේ ආවස්ථීක පිරිවැය කොපමූල ද? (ලකුණු 02 දී.)
 (ආ) ජංගම දුරකථන නිෂ්පාදනයේ සාපේක්ෂ වාසි ඇත්තේ කවර රටකට ද? (ලකුණු 02 දී.)
 (ඉ) දෙරටට ම වාසිදායක වෙළෙඳුමක් හට ගැනීම සඳහා ජංගම දුරකථන හා පා පැදි අතර පුවමාරු අනුපාතය කුමක් විය යුතු ද? (ලකුණු 02 දී.)
- (ii) "පසුගිය දෙක තුළ කළාපයේ අනෙකුත් සාමාජික රටවල් හා සැසදීමේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන අංශයේ කාර්ය සාධනය පහළ මට්ටමක පවතී." ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ක්ෂේත්‍රයේ කාර්ය සාධනය දුරටත් තත්ත්වයක පැවතීමට බලපා ඇති හේතු දක්වන්න. (ලකුණු 04 දී.)
- (iii) කිසියම් ආර්ථිකයක පොදු මිල මට්ටමේ සැලකිය යුතු ඉහළ යාමක් එරට ගෙවුම ගේජයේ ජංගම ගිණුම කෙරෙහි කෙසේ බලපානු ලැබේ දයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04 දී.)
 (iv) 'ඩාරින ස්පායිනාව' යන්නෙන් කවරක් අදහස් වන්නේ දයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 02 දී.)
 (v) යුරෝපා සංගමය කරා යොමු වන ශ්‍රී ලංකා අපනයන සඳහා ජ් එස් පී ජේලස් (GSP +) තීරු බඳු සහනය නැවත ලබාදීම නිසා ලැබිය හැකි ප්‍රතිලාභ කවරේ දයි සැකෙවින් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04 දී.)

09. (i) රටක ජ්වන තත්ත්වය මැනීමේලා දළ දේශීය නිෂ්පාදනය යොදා ගැනීමේ දුරටත් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04 දී.)
 (ii) 'නිෂ්පාදන බාරිතාව' යන සංකල්පය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 02 දී.)
 (iii) කිසියම් රටක නිෂ්පාදන බාරිතාව තීරණය කරන මූලික සාධක කවරේ ද? (ලකුණු 04 දී.)
 (iv) ශ්‍රී ලංකාවේ දිගුනාව මනිනු ලබනුයේ කෙසේ ද? (ලකුණු 05 දී.)
 (v) ජනගහනය වියපත් විම නිසා ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ පා සිටින ප්‍රධාන ආර්ථික අනියෝග කවරේ ද? (ලකුණු 05 දී.)
10. (i) ශ්‍රී ලංකාවේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයෙහිලා යොදා ගත හැකි උපායමාර්ගයක් වශයෙන් රාජ්‍ය-පෙළද්ගලික හමුල්කාරිත්වයේ (PPP) වාසි කවරේ ද? (ලකුණු 05 දී.)
 (ii) "ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාමේ පහසුව සහ ආයෝජන වාතාවරණය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව දිගින් දිගට අසමත්හාවයක් පෙන්නුම් කොට තිබේ." ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාමේ දී බලපා ඇති වඩාත් ගැටුලුකාර් සාධක කවරේ ද? (ලකුණු 05 දී.)
 (iii) "සංවාරක කර්මාන්තය ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ වේගයෙන් වර්ධනය වන ක්ෂේත්‍රයක් බවට පත්ව තිබේ." විදේශ විනිමය ඉපයිම සහ සේවා නිපුක්තියට සංවාරක කර්මාන්තයේ මැත කාලීන දායකත්වය පෙන්වා දී, එම කර්මාන්තය වර්තමානයේ මුහුණ දෙන අනියෝග සාකච්ඡා කරන්න. (ලකුණු 05 දී.)
 (iv) "ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය දිලිංජ ජනගහනයෙන් අවක් ම සුළු පරිමාණ ගොවියෝ වෙති." අඩු එලදායිතාව හා අඩු ආදායම් සඳහා හේතු වන දේශීය කෘෂිකර්මාන්තයේ ප්‍රධාන ගැටුල හඳුන්වන්න. (ලකුණු 05 දී.)

*** ***

I පත්‍රය

01. (4)	02. (5)	03. (4)	04. (1)	05. (1)
06. (5)	07. (2)	08. (2)	09. (5)	10. (5)
11. (5)	12. (1)	13. (4)	14. (4)	15. (1)
16. (3)	17. (1)	18. (2)	19. (5)	20. (4)
21. (4)	22. (1)	23. (5)	24. (3)	25. (2)
26. (5)	27. (1)	28. (1)	29. (3)	30. (1)
31. (3)	32. (1)	33. (4)	34. (1)	35. (2)
36. (3)	37. (4)	38. (3)	39. (2)	40. (2)
41. (3)	42. (5)	43. (4)	44. (2)	45. (2)
46. (4)	47. (5)	48. (1)	49. (4)	50. (5)

නිවැරදි ප්‍රතිචාරය

● ප්‍රශ්න අංක 10

$$3.0 = \frac{\Delta Qdx}{\Delta Py}$$

$$3.0 = \frac{30\%}{\Delta Py}?$$

$$= \frac{30}{3}$$

ΔPyx නම්,

$$\Delta Py = \underline{10\%}$$

● ප්‍රශ්න අංක 20

$$TR = 3000$$

$$TC = 5000$$

එමනිසා රු. 2000ක අලාභ ලබයි.

$$TVC = TC - TFC$$

$$= 5000 - 1000$$

$$= \text{රු. } 4000$$

$$AVC = \frac{4000}{500}$$

$$= \underline{\text{රු. } 8.00}$$

සාන්ධියේ මිල රුපියල් 6.00යි. සාමාන්‍ය විවල්‍ය පිරිවැය රු. 8.00. මිල සාමාන්‍ය විවල්‍ය පිරිවැයට ද වඩා පහළ අගයක් නිසා ආයතනය වසා දුමිය යුතු ය. ඒ අනුව පිළිතුර විය යුත්තේ තිමැලුම් ප්‍රමාණය ඉනා දක්වා ඇතුළු කළ යුතු ය යන්න ය.

● ප්‍රශ්න අංක 25

$$Y = C + I$$

$$I = Y - C$$

$$I = 4000 - 200 + 0.8y$$

$$I = 4000 - 200 + 0.8(4000)$$

$$I = 4000 - 3400$$

$$I = \underline{600}$$

● ප්‍රශ්න අංක 15

$$Qd = 60 - 2(20) = 20$$

$$QS = -20 + 3(20) = 40$$

$$QS > Qd$$

$$40 - 20$$

ඒකක 20ක අධිසැපුමක් හට ගනියි.

● ප්‍රශ්න අංක 23

$$\text{දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ඉහළ නැගීම} = 8\%$$

$$\text{මුරත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය පහළ වැටීම} = 2\%$$

$$\text{පොදු මිල මට්ටම ඉහළ නැගීම} = (8\% + 2\%)$$

$$= \underline{10\%}$$

● ප්‍රශ්න අංක 26

$$KG = \frac{1}{1 - mpc} = \frac{1}{0.8} = \underline{5}$$

$$KT = \frac{mpc}{1 - mpc}$$

$$= \frac{0.8}{1 - 0.8} = \underline{4}$$

$$\Delta y = 5 \times \Delta G$$

$$1000 = 5 \times \Delta G$$

$$\Delta G = \frac{1000}{5}$$

$$= 2000$$

$$KT = \frac{1000}{4}$$

$$= 250$$

පූර්ණ සේවා නිපුත්කි සමත්ලිතය අත්කර ගැනීම සඳහා කළ යුත්තේ වියදම් වැඩිකර බදු අඩු කිරීමයි. එනිසා රුපියල් බේලියන 250කින් සජ්‍ර බදු අඩු කළ යුතු ය.

● ප්‍රශ්න අංක 32

$$\text{අවශ්‍ය කරන සංචිතය}$$

$$= 10000 \times \frac{20}{100}$$

$$= \text{රු. } 2000$$

$$\text{මැවිය භැංකි නව තැන්පතු ප්‍රමාණය} = 10000 - 2000$$

$$= \underline{\text{රු. } 8000}$$

● ප්‍රශ්න අංක 27

Y	E
400	450
500	500
650	650
800	800
950	950

ආර්ථිකය අසමතුලිත ව පවතිනුයේ $Y = E$
කොන්දේසිය ඉටු නොවන අවස්ථාවේ දී ය.

$$\begin{aligned} \text{එනම්} \quad Y &= 400 \\ E &= 450 \end{aligned}$$

ඒ අනුව නිවැරදි පිළිතුර (1) ය.

● ප්‍රශ්න අංක 47

$$\begin{aligned} \text{සේවා තියුක්ති අනුපාතිකය} &= 80\% \\ \text{සේවා වියුක්ති අනුපාතිකය} &= 20\% \\ \text{සේවා වියුක්ති ජනගහනය} &= \text{මිලියන } 3 \\ \text{සේවා තියුක්ති ජනගහනය} &= \text{මිලියන } \frac{3}{20} \times 80 \\ &= \text{මිලියන } 12 \\ \left. \begin{array}{l} \text{ගුණ හමුදා සහභාගිත්ව} \\ \text{අනුපාතිකය} \end{array} \right\} &= \frac{\text{ගුණ බලකාය}}{\left(\text{සේවා වියුක්ති භා තියුක්ති} \times 100 \right)} \\ &= \frac{\text{වැඩි කරන වයසේ ජනගහනය}}{\frac{12 + 3}{25} \times 100} \\ &= \underline{\underline{60\%}} \end{aligned}$$

II පත්‍රය

"ඇ" උප කොටස

01. (i) (ඇ) මව.

මෙම ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුය මූලයට අවතල ව පිහිටා ඇත. ඉන් අදහස් කෙරෙන්නේ සිවිල් භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය අතිරේක එක් ඒකකය බැහිත් වැඩි කරන විට මිලිටරි භාණ්ඩවලින් මතිනු ලබන ආවස්ථික පිරිවැය ඉහළ නගින බව ය. එසේ ම මිලිටරි භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය වැඩි කරන විට ද සිවිල් භාණ්ඩවලින් දුක්වෙන ආවස්ථික පිරිවැය ඉහළ නගියි. (ලකුණු 01යි.)

(ඇ) T ලක්ෂණය වේ.

පුද්ධ කිරීම සඳහා මිලිටරි භාණ්ඩ යොදාගත පුතු තිසා මිලිටරි භාණ්ඩ විශාල ප්‍රමාණයක් (සම්පූර්ණයෙන් ම නොව) නිපදවිය පුතු බැවින් මිලිටරි භාණ්ඩ ඇතුළත් කාර්යක්ෂම නිෂ්පාදන ලක්ෂණය වන T ලක්ෂණය තෝරාගනු ලැබේ. M ලක්ෂණය තෝරා නොගන්නේ එහි දී සිවිල් භාණ්ඩ නිෂ්පාදනයක් සිදු නොවන බැවිනි. අවම ජ්වන මට්ටමක් පවත්වා ගැනීමට සිවිල් භාණ්ඩ දී කිහිපයේ ප්‍රමාණයක් අවශ්‍ය වේ. (ලකුණු 01යි.)

(ඉ) U ලක්ෂණය වේ.

ආර්ථික ප්‍රතිගමනයක් හේවත් පැපුබැයිමක් යනු සමාඟාර ඉල්ලුමේ උගනතාවයන් තිසා අවම වශයෙන් මාය කෙ පමණ කාලයක් මුල්ලේල් ආර්ථිකය පැපුබැයිමකට මුහුණදීම ය. එය කෙටිකාලීන ප්‍රපාවයක් තිසා ආර්ථිකයේ දාරිතාවට (විෂව නිමුවමට) බලපෑමක් සිදු නොවේ. එහි දී සිදුවන්නේ ආර්ථිකයේ පවත්නා නිෂ්පාදන දාරිතාව උගා උපයෝගනයකට උක්වීමක් බැවින් එම තත්ත්වය තිරුප්පණය කරනුයේ නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුයේ ඇතුළත ලක්ෂණයක් මගිනි. (ලකුණු 01යි.)

(ii) ගුමික විභජනය, ආර්ථිකයක නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීමට බලපාන හේතු

+ විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යයට අවස්ථාව සැලැසීම.

විවිධ පුද්ගලයන්ගේ නිපුණතා, හැකියා වෙනස් බැවින් තමන්ට ගැළපෙන ක්‍රියාකාරකම් තෝරාගෙන ඒවායේ නිරත වීමෙන් ගුණ එලදායිතාවය ඉහළ යයි.

+ නව්‍යතා බිජි කිරීමට හැකි වීම.

විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍ය තුළින් සේවකයන් වඩාත් වේගයෙන් භා ගුණාත්මක ව කිරීමට හැකි අන්දමේ නව්‍යතා යොර්තා කිරීමට හැකි වේ.

+ පරිමාණුකුල පිරිමැපුම් වාසි අත්තර ගැනීමට ව්‍යාපාරිකයන්ට හැකියාව ලැබේම.

විශාල නිමුවම් ඒකක ප්‍රමාණයක් එක් එක් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළ නිපදවන බැවින් ඒකක පිරිවැය පහළ බඳුනි.

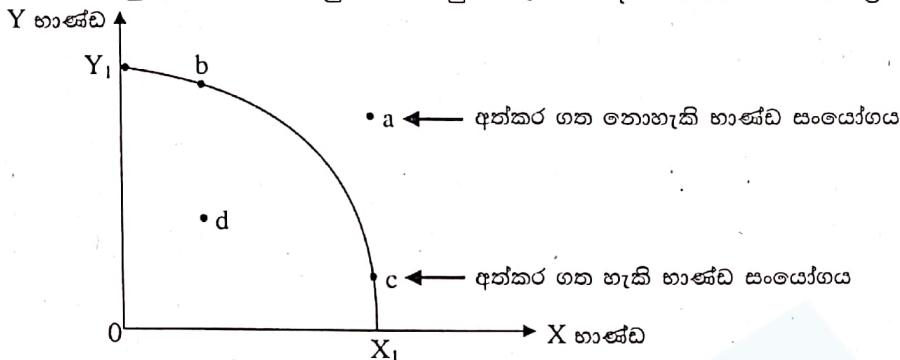
+ යන්තු භාවිත කිරීමට ඇති හැකියාව විශාල වීම.

නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය කුවා ක්‍රියාකාරකම්වලට වෙන්කර ඇති තිසා ඒ එක් එක් ක්‍රියාකාරකමට යෝග්‍ය යන්තු සූත්‍ර උපකරණ හඳුන්වා දෙමින් එලදායිතාව ඉහළ නංවාගත හැකි වේ.

- + ගුම කාලය අපතේ යාමක් සිදු නොවීම.
සේවකයන්ට එක් ක්‍රියාවලියක සිට තවත් ක්‍රියාවලියක් කරා නිතර නිතර මාරු වීමේ අවශ්‍යතාවක් පැන නොහැරින නිසා ගුමිකයාගේ කාලය අපතේ යාමක් සිදු නොවේ.

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැංකින් ඩිනැම කරුණු තුනකට ලකුණු 03ය.)

- (iii) හිගකම යනු අසීමිත මිනිස් වුවමනා සපුරා ගැනීම සඳහා පවත්නා සම්පත් ප්‍රමාණය ඉතා සීමිත වීම ය.

නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුයකින් පෙන්නුම් කරන්නේ යම් දෙන ලද අවස්ථාවක ආර්ථිකයේ පවත්නා සම්පත් සම්භාරය පවත්නා තාක්ෂණය යටතේ කාර්යක්ෂම ලෙස උපයෝගනය කරනු ලැබුවහොත් අත්කර ගත හැකි උපරිම හාන්ඩ ප්‍රමාණයන් ය. මෙම රුප සටහනට අනුව b, c හා d වැනි ලක්ෂණයන් අත්කර ගත හැකි නිෂ්පාදන සංයෝගයන් වුව ද මායිම් වකුයෙන් දකුණුපසට ඇති ට ලක්ෂය වැනි නිෂ්පාදන සංයෝගයන් මේ අවස්ථාවේ දී අත්කර ගත හැකි නොවේ. ට ලක්ෂය මිනිස් වුවමනා පෙන්නුම් කරනු ලබන හාන්ඩ සංයෝගයක් වගක්‍රයන් සලකනු ලැබුවහොත්, පවත්නා සම්පත් සම්භාරය හා තාක්ෂණය යටතේ එම ලක්ෂණ අදාළ හාන්ඩ සංයෝගය නිපදවීමට ආර්ථිකයට හැකියාවක් නැත. එබැවින් නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුයට පිටතින් පිහිටි අත්කර ගත නොහැකි හාන්ඩ සංයෝගය දැක්වෙන ලක්ෂයයන් හිගකම තිරුප්පය කරයි.

(නිවැරදි ප්‍රස්ථාරයට ලකුණු 01ය, පැහැදිලි කිරීමට ලකුණු 01ය.)

- (iv) වෙළෙඳපොල ආර්ථිකයක මිලකී කාර්යයන්

- + සංඛ්‍යා සැපයීමේ කාර්ය
වෙළෙඳපොල තුළ කටයුතු කරන ආර්ථික ඒකකයන්ට (පාරිභෝගිකයන් හා නිෂ්පාදකයන්) තීරණ ගැනීම සඳහා අදාළ නොරතුරු මිල සංඛ්‍යා මගින් ලබා දීම. (ලකුණු 01ය.)
- + සානුබල සැපයීමේ කාර්ය
සැපයුම්කරුවන් හා විකුණුම්කරුවන්ට මිල සංඛ්‍යා කෙරෙහි කාර්යක්ෂම ලෙස ප්‍රතිචාර දක්වීමට අවශ්‍ය කෙරෙන සානුබල ලබා දීම. (ලකුණු 01ය.)
- + සළාකන කාර්ය
හිග සම්පත් විකල්ප හාවිත අතර බෙදා වෙන්කර දීම. (ලකුණු 01ය.)

- (v) රිධාන ආර්ථිකයක අවාසි

- + සමාජයේ අවශ්‍යතාව නොසලකා හැරීම. + පාරිභෝගික ස්වාධීපත්‍ය සහ තේරීමේ තීදහස අහිමි වේ.
- + වෙහසී වැඩ කිරීමට සානුබල නොපවති. (දේපළ හා සම්පත් පිළිබඳ පොදුගලික හිමිකමට ඉඩක් නොමැති බැවින්)
- + සානුබල නොපවතින නිසා නව්‍යතා සංවර්ධනය සඳහා යොමු වීම වැළැක්.
- + තරගය නොමැති බැවින් අකාර්යක්ෂමතා බේහි වීම.
- + මිල පාලනයන් නිසා කළේක පැන නැගීමේ ප්‍රව්‍යතාවයන් ඇති වීම.
- + ආර්ථිකයේ සම්බන්ධිකරණය හා කළමනාකරණය ගැටවුකාරී වේ.
- + නිලධාරීවාදය + රාජ්‍ය ඒකාධිකාරය
- + ආර්ථික වෘද්ධිය මන්දගාමී වීම. + නිෂ්පාදනයේ ගුණාත්මකභාවය පහළ යාම.

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැංකින් ඩිනැම කරුණු හතුරකට ලකුණු 04ය.)

02. (i) භාණ්ඩයක ඉල්ලුම් කෙරේහි බලපාන මිල හැර අත් යාධක
- + සම්බන්ධීන භාණ්ඩවල මිල
 - + පාරිභෝගිකයන්ගේ අභිජ්‍ය යහු වරණය
 - + ප්‍රවාරණය
 - + ජනගහනය / ගැනුම්කරුවන් සංඛ්‍යාව
 - + පාරිභෝගිකයන්ගේ පාලනයෙහි කාලගුණය වැනි යාධක
- (එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැඟින් මිනුම කරුණු තුනකට ලකුණු 03යි.)

- (ii) ඉල්ලුම් වෙනස්වීම සහ ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය වෙනස්වීම අතර වෙනස

ඉල්ලුම් වෙනස්වීම යනු ඉල්ලුම් වකුය මුළුමනින් ම විනැශ්වීමකි. එහම් යැම මිලක දී ම මිල දී ගනු ලබන ප්‍රමාණය වෙනස්වීමකි. ඉල්ලුම් වෙනස් වනුයේ සලකා බලන කාලය තුළ නොවෙනස් ව පවතී යයි උපකල්පනය කරන ලද යාධක එකක් හෝ කිහිපයක් වෙනස් වීම නිසා ය.

(ලකුණු 02යි.)

ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය වෙනස්වීම යනු ඉල්ලුම් වකුය මත එක් ලක්ෂයක සිට තවත් ලක්ෂයක් කරා ගමන් කරන විට ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණයේ සිදුවන වෙනස්වීම ය. ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය වෙනස් වන්නේ තුදෙක් ම සලකා බලනු ලබන භාණ්ඩයේ මිල වෙනස්වීම නිසා ය.

(ලකුණු 02යි.)

- (iii) සැපයුම් නීතිය

'සැපයුම් නීතිය' යනු අනෙකුත් කරුණු නොවෙනස් ව තිබිය දී භාණ්ඩයේ මිල ඉහළ යන විට වැඩි ප්‍රමාණයක් සපයනු ලබන බවත්, භාණ්ඩයේ මිල පහළ බසින විට සපයනු ලබන ප්‍රමාණයන් පහළ බසින බවත් ය.

(ලකුණු 02යි.)

විකල්ප පිළිතුර

අනෙකුත් කරුණු නොවෙනස් ව තිබිය දී වෙළඳපාල මිල සහ සපයනු ලබන ප්‍රමාණය අතර අනුලෝධ සම්බන්ධතාවයක් පවතී.

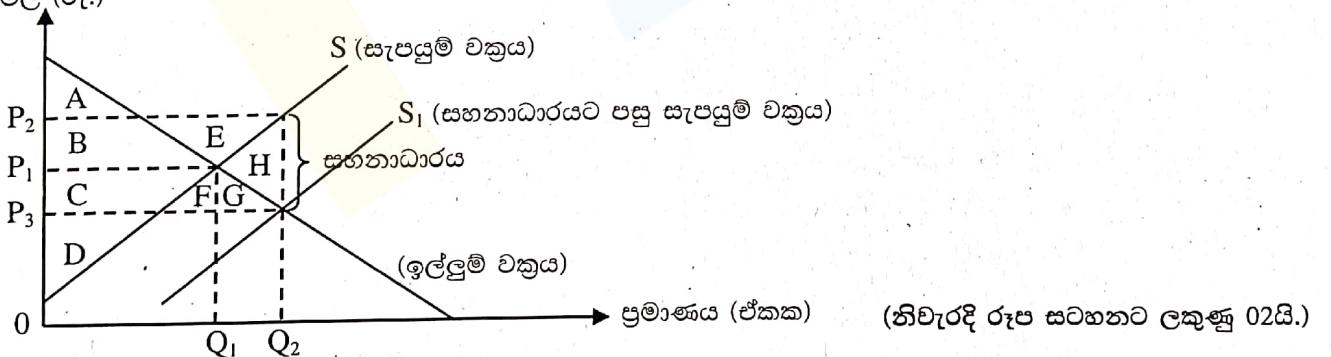
(ලකුණු 02යි.)

සැපයුම් නීතියට බලපාන හේතු

නිෂ්පාදන ධාරිතාව සහ යෙදවුම් මිල නොවෙනස් ව තිබිය දී (එහම් කෙටි කාලයේ දී) නිෂ්පාදනය කරනු ලබන එකක ප්‍රමාණය වැඩි කරන විට ආන්තික පිරිවැය ඉහළ නගිය. "වැඩිවන ආච්ඡලීක පිරිවැය නීතිය" නමින් හඳුන්වන්නේ ද මේ අදහස ය. එබැවින් අඩු තරමින් ආන්තික පිරිවැයවත් ආවරණය නොවන මිලක් යටතේ නිෂ්පාදනයේ යෙදීම අර්ථවත් නොවන අතර, වැඩිපුර එකකයක් සැපයීම සඳහා නිෂ්පාදකයා පෙරට වඩා වැඩි මිලක් අපේෂ්ඨා කරයි.

(ලකුණු 02යි.)

- (iv) මිල (රු.)

(තිවැරදි රුප සටහනට ලකුණු 02යි.)

නිෂ්පාදන අතිරික්තය කෙරේහි සහනයාරයේ බලපෑම්

සහනයාරයට පෙර නිෂ්පාදන අතිරික්තය	සහනයාරයට පසු නිෂ්පාදන අතිරික්තය	නිෂ්පාදන අතිරික්තයේ වෙනස්වීම
$C + D$	$B + C + D + E$	$B + E$ ප්‍රමාණයෙන් වැඩි වේ.

(ලකුණු 02යි.)

- (v) අත්‍යවශ්‍ය පාරිභෝගික හාණ්ඩියක් සඳහා රුපය විසින් උපරිම මිලක් පැනවීමේ ආර්ථික ප්‍රක්ෂීලිපාක
- + අධි ඉල්ලුමක් හෙවත් හාණ්ඩි හිගයක් පැන නැගීමේ ප්‍රව්‍යතාවයක් හට ගනියි.
 - + පාලන මිලට වඩා වැඩි මිලට හාණ්ඩි අලෙවී කෙරෙන කළ කඩ පැන නැගීමේ ප්‍රව්‍යතාවයක් හට ගනියි.
 - + මිල නොවන මාධ්‍ය ඔස්සේ සළාකන සන්නුයන් බිජි වේ. සිමිත හාණ්ඩි ප්‍රමාණය කවර පාරිභෝගිකයන්ට ලබා දෙනවා ද යන්න දිගු පෝලිම් ඔස්සේ හේ කළේතබා වෙන්කර ගැනීම් ඔස්සේ එය තීරණය විය හැකි ය.
 - + හිග හාණ්ඩි සෞයා යාමේ පිරිවැයක් ඇති වේ. (කාලය සහ මුදල් වැය වේ.)
 - + නිෂ්පාදන අතිරික්තය පහළ වැවෙයි. පාරිභෝගික අතිරික්තය ඉහළ නැගී.
 - + සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීම අකාර්යක්ම වේ.
 - + එදිනෙදා ජ්‍යෙෂ්ඨයට අත්‍යවශ්‍ය හාණ්ඩියක් නම් උපරිම මිල නියම කිරීම නිසා කළින් එම හාණ්ඩිය මිල දි ගැනීමට හැකියාවක් නොතිබූන් පුද්ගලයන්ට එය ලබා ගැනීමට හැකියාව ලැබේ. එය ආර්ථික වශයෙන් සවිබල නැති පුද්ගලයන්ගේ සුබසාධනය වෙනුවෙන් ලැබෙන විශාල සහනයකි.
 - + නිෂ්පාදකයන්ගේ අයහාරය පහළ වැටීම.
 - + උපරිම මිල ප්‍රතිපත්තියේ අනිසි ප්‍රතිච්චිපාක ඉවත් කිරීම සඳහා රුපයට නිෂ්පාදන සහනාධාර ලබා දීමට සිදුවීම නිසා රුපයේ වියදම් වැඩි කර ගැනීමට සිදු වේ. එම ක්‍රියාමාර්ගවල ආවස්ථික පිරිවැයක් පවතී. එනිසා වෙනත් අත්‍යවශ්‍ය කේත්තුවල රුපයට වැය කිරීමට ඇති මුදල් කිසියම් ප්‍රමාණයකට කඩ හැරීමට සිදු වේ.
- (එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැඩින් මිනැම කරුණු පහකට ලකුණු 05පි.)

03. (i) නිෂ්පාදන ආයතනයක කෙරී කාලීන පිරිවැය ව්‍යුත්වල හැඩය සමග පිනවන එල නීතිය

නිෂ්පාදන ආයතනයක් කෙරී කාලයේ දී ජ්‍යෙෂ්ඨ යෙදුවුම් සමග මිගු කරමින් විව්‍යා යෙදුවුම් පමණක් වැඩි කරන විට විව්‍යා යෙදුවුම් ආන්තික හා සාමාන්‍ය එලදාව එක්තරා අවස්ථාවකට පසු ව පහළ බැඩිම පිනවන එල නීතිය නම් වේ.

(ලකුණු 02පි.)

- + පිරිවැය ලිඛිතය හා නිෂ්පාදන ලිඛිතය සමානුපාතික වේ. නිෂ්පාදනය හා පිරිවැය යනු එක ම ක්‍රියාකාරකමක පැතිකඩ දෙකක් පමණි. පිරිවැය ලිඛිතය විව්‍යා පිරිවැය (AVC) ව්‍යුත්පන්න කරනුයේ නිෂ්පාදන ලිඛිතයෙනි.
- + ආන්තික පිරිවැය (MC) ව්‍යුත්පන්න විව්‍යා පිරිවැය (AVC) ව්‍යුත්පන්න පිරිවැය (U - අකුරේ හැඩය ගන්නා අතර ආන්තික එලදා (MP) ව්‍යුත්පන්න සාමාන්‍ය එලදා (AP) ව්‍යුත්පන්න පිරිවැය (AVC) අවම අයයක් ගන්නා අවස්ථාවේ දී ය.
- + සාමාන්‍ය එලදාව (AP) ආන්තික එලදාව (MP) සමාන වන්නේ සාමාන්‍ය එලදාව උපරිම අයයක් ගන්නා විට ය. නමුත් සාමාන්‍ය විව්‍යා පිරිවැය (AVC) ආන්තික පිරිවැය (MC) සමාන වන්නේ සාමාන්‍ය විව්‍යා පිරිවැය (AVC) අවම අයයක් ගන්නා අවස්ථාවේ දී ය.
- + ආන්තික එලදාව (MP) උපරිම අයයක් ගන්නා විට ආන්තික පිරිවැය (MC) අවම අයයක් ගනියි.
- + විව්‍යා යෙදුවුම් වැඩි කරන විට ආන්තික එලදාව (MP) පහළ වැවෙන අතර, ආන්තික පිරිවැය (MC) ඉහළ නැගී. නමුත් එහි දී සාමාන්‍ය එලදාව (AP) තවදුරටත් ඉහළ නැගීමින් පවතින අතර, සාමාන්‍ය විව්‍යා පිරිවැය (AVC) පහළ බැඩිමින් පවතී. සාමාන්‍ය විව්‍යා පිරිවැය එහි අවම අයය දක්වා අඩු වී නැවතත් ඉහළ නැගීමට පවත් ගනියි.
- + ආන්තික එලදාව (MP) ඉහළ නැගී පහළ බැඩියි. සාමාන්‍ය එලදාව උපරිම අයයක් ගන්නා විට ආන්තික එලදා ව්‍යුත්පන්න සාමාන්‍ය එලදා ව්‍යුත්පන්න එකිනෙකට ජේදනය වේ. ඉන්පසු ආන්තික එලදාව සාමාන්‍ය එලදාවට වඩා වේගයෙන් පහළ බැඩින අතර, එයට අනුරූපී ව ආන්තික පිරිවැය ද පහළ වැටී ඉහළ නැගීමට පවත් ගනියි.
- + ආන්තික පිරිවැය ව්‍යුත්පන්න (MC) සාමාන්‍ය විව්‍යා පිරිවැය ව්‍යුත්පන්න (AVC) සමග ජේදනය වනුයේ සාමාන්‍ය විව්‍යා පිරිවැය අවම අයයක් ගන්නා විට ය. ඉන්පසු ආන්තික පිරිවැය සාමාන්‍ය විව්‍යා පිරිවැයට වඩා වේගයෙන් ඉහළ නැගී.

(සම්බන්ධය පැහැදිලි කෙරෙන මිනැම කරුණු දෙකකට ලකුණු 02පි.,

(ii) ආයතනයක් කෙටි කාලයේදී නිෂ්පාදනය ප්‍රසාරණය කරනු ලබන විට, සාමාන්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය හා සාමාන්‍ය විවල්‍ය පිරිවැය අතර සිදුවන වෙනස

- + කෙටි කාලයේදී ආයතනයක් නිෂ්පාදනය ප්‍රසාරණය කරන විට සාමාන්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය හා සාමාන්‍ය විවල්‍ය පිරිවැය අතර වෙනස කුඩා වේ.
- + සාමාන්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය හා සාමාන්‍ය විවල්‍ය පිරිවැය වෙනසට හේතුව සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැයයි.
- + නිෂ්පාදනය කුමයෙන් වැඩි කරන විට සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැයේ වැදගත්කම කුමයෙන් අඩුවන බැවින් සාමාන්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය වතුය සාමාන්‍ය විවල්‍ය පිරිවැය වතුයට කුමයෙන් ලං වේ.
- + ඉහළ නිමවුම් පරාසවල දී සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය අතිශයින් නොවැදගත් අයයක් පෙන්වන අතර, සමස්ත පිරිවැය තුළ විවල්‍ය පිරිවැය ආධිපත්‍ය හිමිකර ගනියි.
- + සෑම නිමවුම් මට්ටමක දී ම සාමාන්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය හා සාමාන්‍ය විවල්‍ය පිරිවැය අතර පරතරයක් පවතින නමුත් නිෂ්පාදනය වැඩි කරන් ම මේ පරතරය කුමයෙන් අඩු වීමත නැවුරු වේ.

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැඩින් මිනුම කරුණු තුනකට ලකුණු 03යි.)

(iii) (අ) සාමාන්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය (ATC) පහළ වැවේ. සාමාන්‍ය විවල්‍ය පිරිවැය (AVC) පහළ වැවේයි.

(ආ) සාමාන්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය (ATC) පහළ වැවේ. සාමාන්‍ය විවල්‍ය පිරිවැය (AVC) පහළ වැවේයි.

(ඇ) සාමාන්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය (ATC) ඉහළ නැගියි. සාමාන්‍ය විවල්‍ය පිරිවැය (AVC) වෙනස් නොවේ.

(ඇ) සාමාන්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය (ATC) ඉහළ නැගියි. සාමාන්‍ය විවල්‍ය පිරිවැය (AVC) වෙනස් නොවේ.

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැඩින් ලකුණු 04යි.)

(iv) පුරුණ තරගකාරී වෙළඳපොල ව්‍යුහයක් සහ කතිපයාධිකාරී වෙළඳපොල ව්‍යුහයක් අතර දක්නට ලැබෙන වෙනස්කම්

පුරුණ තරගකාරී වෙළඳපොල	කතිපයාධිකාරී වෙළඳපොල
<p>විශ්වාසීමකරුවන් විශාල සංඛ්‍යාවක් සිරියි. සම්පාදිත හා ගැනීම් අලෙවි කිරීම.</p> <p>ආබාධ ප්‍රවේශය හා පිටවීම. අනෙක්නා රැඳියාවක් දක්නට නොතිබේ. ආයතනය මිල ගනුවෙකි. වෙළඳපොල පිළිබඳ පුරුණ දැනුම පැවතීම. ප්‍රවාරණය නොමැති.</p>	<p>විශ්වාසීමකරුවන් අනෙලාස්සක් පමණක් සිටියි. සම්පාදිත වූ හෝ ප්‍රහේදනය වූ හෝ හා ගැනීම් අලෙවි කිරීම.</p> <p>ප්‍රවේශය බාධාකාරී වීම. දැඩි ලෙස අනෙක්නා රැඳියාවක් පැවතීම. ආයතනය මිල සකසන්නොකි. වෙළඳපොල නොරතුරු ලබා ගැනීම අතිශය දුෂ්කර වීම හා රහස්‍ය වීම. ප්‍රවාරණය පවතී.</p>

(නිවැරදි සංයෝගනයකට ලකුණු 02 බැඩින් මිනුම සංයෝගන දෙකකට ලකුණු 04යි.)

(v) ප්‍රාමාණික ලාභය

කිසියම් ව්‍යවසායකයෙකු පවත්නා නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ රඳවා තබා ගැනීම සඳහා එම ව්‍යවසායකයා අපේක්ෂා කරන අවම ගෙවීම ප්‍රාමාණික ලාභය ලෙස හඳුන්වයි.

ව්‍යවසායකයෙක් ප්‍රාග්ධනය ඇතුළු විවිධ නිෂ්පාදන සම්පත් සංවලනය කරමින්, අවදානමක් දරමින් නිෂ්පාදන කාර්යයේ නියුතීමේ දී එම ප්‍රයත්නයට සරිලන අවම ගෙවීමක් අපේක්ෂා කරයි. ව්‍යවසායක කාර්යභාරය ඉවු කිරීම වෙනුවෙන් ලැඩිය යුතු ගෙවීමක් වන නිසා ප්‍රාමාණික ලාභය ආරෝපිත පිරිවැයකි.

පවත්නා නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළ එම අවම ගෙවීමවත් මූල්‍ය උපයාගත නොහැකි නම්, මහු තම ව්‍යවසායකන්වය එම ව්‍යාපාරයෙන් ඉවත් කර ගනියි. (එක් කරුණකට ලකුණු 02 බැඩින් මිනුම කරුණු දෙකකට ලකුණු 02යි.)

නිෂ්පාමාණික ලාභය හෙවත් අතිප්‍රාමාණික ලාභය

ව්‍යවසායකයෙක් තම ප්‍රාමාණික ලාභය ඉක්මවා උපයා ගනු ලබන ලාභය නිෂ්පාමාණික ලාභය ලෙස හඳුන්වයි.

නිෂ්පාදන ආයතනයේ මූල්‍ය අයභාරයෙන් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා උපයාගත නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය (අර්ථීක පිරිවැය) අඩු කළ විට ගේත් වන (ඉතිරි වන) අතිරික්තයයි. ප්‍රාමාණික ලාභය නිෂ්පාදන පිරිවැයෙහි කොටසක් වූව ද නිෂ්පාමාණික ලාභය නිෂ්පාදන පිරිවැය ඉක්මවා ලැබෙන අතිරික්තයයි.

වෙළඳපොල ඒකාධිකාරී බලය නිසාත්, අහමු හේතු නිසාත් මෙවැනි අතිරික්තයන් හටගත හැකි ය.

(එක් කරුණකට ලකුණු 02 බැඩින් මිනුම කරුණු දෙකකට ලකුණු 02යි.)

විකල්ප පිළිතුරක්

නිෂ්පාදන ආයතනයකට තම මුළු අය හාරය (TR) මුළු පිරිවැයට (TC) සමාන වූ විට ප්‍රාමාණික ලාභ උපයාගත හැකි අතර, නිෂ්පාදන පිරිවැයට ලාභ උපයා ගත හැක්කේ මුළු අයහාරය මුළු පිරිවැය ඉක්මවා ගිය විට දී පමණි.

(ලක්ෂණ 02යි.)

04. (i) ආදායම් ව්‍යුහයේ විදිම යනු,

- + මුළුනොවුන් අතර සිදුවන ලැබීම් ප්‍රමාණයන්ගෙන් පරිඛාහිර ව ආයතනවලට සහ කුටුම්බවලට ලැබෙන ලැබීම් ය. (සාධක ආදායම්)
- + විදිම හේතු කොටගෙන සමාඟන වියදම ඉහළ යන අතර, ආදායමේ බහුවිධ ප්‍රසාරණයන් ජනනය කිරීමට සමත් වේ.
- + ආණ්ඩුවේ කටයුතු සහිත විවෘත ආර්ථිකයක සමාඟන වියදමේ දක්නට ලැබෙන විදිම වන්නේ,
 - ආයෝජන වියදම් (I)
 - ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම් (G)
 - අපනයන (X) යන ස්වායත්ත වියදම් ය.

(මිනැම එක් කරුණකට ලක්ෂණ 01යි.)

ආදායම් ප්‍රවාහයේ කාන්දුවීම යනු,

ආයතනවලට හෝ කුටුම්බවලට හෝ ලැබෙන ලැබීම් (ඉපයීම්)වලින් වියදමක් ලෙස දේශීය නිෂ්පාදනය මත වැය නොකෙරෙන ප්‍රමාණයයි. එය ව්‍යුහ ආදායම් ප්‍රවාහයේ කාන්දුවීමක් හෙවත් ගිලිහීමක් ලෙස දැක්විය හැකි ය. කාන්දුවීම් නිසා ආදායම් - වියදම් ප්‍රවාහය දුබල වේ. නැතහෙත් නිමවුම් මට්ටම සංකේතවනය වේ. (ලක්ෂණ 01යි.)

ආණ්ඩුවේ කටයුතු සහිත විවෘත ආර්ථිකයක සමාඟන වියදමේ දක්නට ලැබෙන ගිලිහීම වන්නේ,

- ඉතුරුම් (S)
- බදු (T)
- ආනයන (M) වලිනි.

(ලක්ෂණ 01යි.)

- (ii) දළ ස්ථාවර ප්‍රාග්ධනයේ සංරචක වන්නේ,

- + ගොඩනැගිලි සහ ඉදිකිරීම්
- + ප්‍රවාහන උපකරණ
- + තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ
- + යන්තු සූත්‍ර, උපකරණ හා යුධිමය ආම්පන්න
- + ඉඩම් සංවර්ධනය හා වැට්ලි සංවර්ධනය

(එක් කරුණකට ලක්ෂණ 01 බැඳීන් ලක්ෂණ 04යි.)

විකල්ප පිළිතුරක්

+ ඉදිකිරීම් (නිවාස, වෙනත් ගොඩනැගිලි සහ ඉදිකිරීම්, පදිංචිය සඳහා නොවන ගොඩනැගිලි)

+ යන්තු සූත්‍ර, උපකරණ හා යුධිමය ආම්පන්න

+ ප්‍රවාහන උපකරණ

+ තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ

+ වගා කළ තෙළව විද්‍යාත්මක සම්පත්

+ බුද්ධිමය දේපල

+ නිෂ්පාදනය නොකළ මූල්‍ය වන්කම් (ස්වාභාවික සම්පත්, ගිවිසුම බදුකර, බලපත්‍ර, කිරිතිනාමය, සන්නම්)

(එක් කරුණකට ලක්ෂණ 01 බැඳීන් ලක්ෂණ 04යි.)

- (iii) දළ දේශීය නිෂ්පාදනය යනු,

කිසියම් වර්ෂයක් තුළ ආර්ථිකය විසින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන සියලු ම අවසාන හාණ්ඩි හා සේවාවල වෙළෙඳපොල විවිනාකම වේ.

+ මෙම විවිනාකම ප්‍රවේශ තුනක් ඔස්සේ ගණනය කරනු ලබයි.

එනම් නිමවුම් ප්‍රවේශය, ආදායම් ප්‍රවේශය සහ වියදම් ප්‍රවේශය වශයෙනි.

+ නිමවුම් ප්‍රවේශය යටතේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ විවිනාකම ගණනය කිරීම.

අදාළ කාලපරිච්ඡේදය තුළ ආර්ථිකය තුළ සිදුවන සියලු ම ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල දළ එකතු කළ අගය ගණනය කර එයට ගුද්ධ බදු (නිෂ්පාදන මත සහ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය මත ලබා දුන් සහනාධාර අඩු කළ පසු ගේජය) ගැලුපිළෙනි.

(ලක්ෂණ 01යි.)

- + ආදායම් ප්‍රවේශය යටතේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ වටිනාකම ගණනය කිරීම.
අදාල කාලපරිවිශේදය තුළ ආර්ථිකයේ සියලු ම ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් නිසා ජනනය වූ සාධක ආදායම් සියල්ල (බදු කළී, වැටුප්, පොලී, ලාභ) එකතු කර එයට ගුද්ධ වතු බදු සහ සූයෙම් ගැලපිමෙන් ආදායම් ප්‍රවේශය යටතේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනය ගණනය කරනු ලබයි. (ලක්ෂණ 01යි.)
- + වියදම් ප්‍රවේශය ඔස්සේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනය ගණනය කිරීම.
අදාල කාලපරිවිශේදය තුළ බිහි කළ අවසාන නිමවුම මිල දී ගැනීම සඳහා පාරිභෝගිකයන් හා නිෂ්පාදකයන් විසින් වැය කරන ලද වියදම් සියල්ල එකට එකතු කිරීමෙන් වියදම් ප්‍රවේශය යටතේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනය ගණනය කරනු ලබයි. ඒ අනුව මූල නිමවුමේ වටිනාකම පරිභෝගනය (C), ආයෝජනය (I), ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම (G) සහ ගුද්ධ අපනයන (NX) වියදම් සංරචකවල එකතුවට සමාන වේ. (ලක්ෂණ 01යි.)
- + වෙළෙඳපාල මිල යටතේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ වටිනාකම සහ ගුද්ධ ජාතික ආදායම අතර වෙනසට හේතුව වන්නේ,
 1. සූයෙම් හෙවත් ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන පරිභෝගනය සහ
 2. විදේශීය ගුද්ධ සාධක ආදායම ය.
 ගුද්ධ ජාතික ආදායම = දළ දේශීය නිෂ්පාදනය - සූයෙම් + විදේශ ගුද්ධ සාධක ආදායම (ලක්ෂණ 01යි.)

(iv) ආර්ථික ප්‍රසාරණය යනු,

ව්‍යාපාර වතුයෙහි පත්‍රලේ සිටින ආර්ථිකයක් යළි යථා තත්ත්වය කරා නැමුරු වීමේ ක්‍රියාවලිය ආර්ථික ප්‍රසාරණය ලෙස දැක්වේ. මෙම අවධියේ දී

- ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ නැගියි.
- නිමවුම වැඩි වේ.
- විරකියාව පහළ වැටෙයි.

උපයෝගනය තොකළ ධාරිතාවක් සහ සේවා විපුක්ත ගුම්කයන් සිටින නිසා මෙම අවධියේ දී වඩාත් පහසුවෙන් නිෂ්පාදනය ප්‍රසාරණය කළ හැකි ය.

මෙම ප්‍රසාරණ අවධියේ දී සමස්ත ඉල්ලුම ඉහළ යාම නිසා ආර්ථිකයේ පවත්නා නිෂ්පාදන ධාරිතාව උපයෝගනය කිරීමේ සිසුතාව ඉහළ නැගියි. (ලක්ෂණ 02යි.)

ආර්ථික වෘද්ධිය යනු,

ආර්ථික වෘද්ධි ක්‍රියාවලියක දී ආර්ථිකයේ විභා නිමවුම කාලයන් සමග ප්‍රසාරණය වීමති. ආර්ථික වෘද්ධිය දිගුකාලීන ප්‍රපාඨයක් වන අතර, එය නිරුපණය වන්නේ ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදන හැකියා මායිම වතුය දකුණට විතැන්වීමේ ක්‍රියාවලියකිනි.

ආර්ථික වෘද්ධිය බිහි කරන ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර දෙකකි.

1. නිෂ්පාදන සම්පත් සම්භාරය ඉහළ නැංවීම. (ප්‍රාග්ධන සම්විවතය මගින්)
2. තාක්ෂණය ඉහළ නැංවීම.

(ලක්ෂණ 02යි.)

(v) (අ) දළ දේශීය නිෂ්පාදනය (GDP) ගණනය කිරීම.

$$\begin{aligned} \text{GDP} &= C + I + G + X - M / NX \\ \text{GDP} &= 700 + 200 + 300 + 375 - 325 \\ \text{GDP} &= \underline{\text{රු. බ්ලියන } 1\,250} \end{aligned}$$

(ලක්ෂණ 01යි.)

(ලක්ෂණ 01යි.)

(ආ) පෙළදුගලික වැය කළ හැකි ආදායම (Yd) ගණනය කිරීම.

$$\begin{aligned} Yd &= GDP - බදු (T) + සංක්‍රාම (Tr) \\ Yd &= 1\,250 - 550 + 300 \\ Yd &= \underline{\text{රු. බ්ලියන } 1\,000} \end{aligned}$$

(ලක්ෂණ 01යි.)

(ලක්ෂණ 01යි.)

05. (i) (අ) සරල ආර්ථිකයක සමතුලිත ආදායම $Y = C + I$

$$\begin{aligned} Y &= 100 + 0.8y + 200 \\ Y &= 300 + 0.8y \\ Y - 0.8y &= 300 \\ 0.2y &= 300 \\ Y &= \underline{1\,500} \end{aligned}$$

(ලක්ෂණ 01යි.)

(ලක්ෂණ 01යි.)

(ආ) සම්බුද්ධ නිමවුමේ දී ඉතුරුම් = $Yd - C$

$$S = 5 100$$

(ලක්ෂණ 01ය.)

$$S = Y - [(100 + 0.8)(1 500)]$$

$$S = 1 500 - (100 + 1 200)$$

$$S = 1 500 - 1 300 = 200$$

$$\underline{S = 200}$$

(ලක්ෂණ 01ය.)

(ඉ) අනිවිෂාසුගත තොග සමුව්වනය වන්නේ,

නිමවුම - ඉල්ලුම

$$1 700 - 1 500$$

$$\underline{200}$$

(ලක්ෂණ 02ය.)

(ii) රුපියල් මිලියන 500කින් ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම (G) අඩු වූ විට ඒ හා සමාන ප්‍රමාණයකින් බඳු වැඩි වූ විට ඇති වන බලපෑමට වඩා විශාල වූ ගුණක ප්‍රතිඵල සහිත සංකේරණාත්මක බලපෑමක් මුරුත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය මත ඇති වේ. එයට හේතුව ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම අඩු වූ ප්‍රමාණයෙන් ම සමස්ත වියදමේ සාපුරු අඩුවේමක් හට ගැනීම ය.

(ලක්ෂණ 02ය.)

අනික් අතට රු. මිලියන 500කින් බඳු ඉහළ දැමු විට ඒ හා සමාන ප්‍රමාණයකින් සමස්ත වියදම සාපුරුව ම අඩුවන්නේ නැතු. හේතුව බඳු ඉහළ දැමු විට එය සමස්ත ඉල්ලුම කෙරෙහි සාපුරුව ම බලපානු ලබන්නේ නැති වීම ය.

බඳු ඉහළ නැංවූ විට එහි බලපෑම මුලින් ම ඇතිවන්නේ වැයකළ හැකි ආදායම මත ය. සමස්ත ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන්නේ ඉන් පසුව ය. වැය කළ හැකි ආදායම අඩු වූ විට එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් පරිභෝර්තන වියදම පහළ වැවෙන අතර, ඒ මිස්සේ ගුණක ප්‍රතිඵල ඇති කරමින් මුරුත ආදායමේ සංකේරණය හට ගනිදි. (ලක්ෂණ 02ය.)

විකල්ප පිළිතුරක්

ආණ්ඩුවේ වියදම් ගුණකය (KG) = $1/(1-mpc)$

$$\text{බඳු ගුණකය (KT)} = mpc / (1-mpc)$$

$$\text{එනම්} \quad KG > KT$$

(ලක්ෂණ 02ය.)

(iii) (ආ) ඉතුරුම (S) ගණනය කිරීම.

ඉතුරුම = පොද්ගලික වැය කළ හැකි ආදායම - පරිභෝර්තන වියදම

(ලක්ෂණ 01ය.)

$$S = Yd - C$$

$$S = 5 100 - 3 800$$

$$\underline{S = 1 300}$$

(ලක්ෂණ 01ය.)

(ආ) ආයෝජන මට්ටම (I) ගණනය කිරීම.

$$S + T + M = I + G + X$$

$$S + T = I + G + (X - M)$$

$$1 300 + 900 = I + 1 100 + (-100)$$

(ලක්ෂණ 01ය.)

$$I = 2 200 - 1 000$$

$$\underline{I = 1 200}$$

(ලක්ෂණ 01ය.)

(ඉ) ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම (G) ගණනය කිරීම.

$$\text{බඳු (T)} = Y - Yd$$

$$T = 6 000 - 5 100$$

$$T = 900$$

(ලක්ෂණ 01ය.)

$$\text{අයවැය හිගය (BD)} = G - T$$

$$= 200$$

$$G = T + 200$$

$$G = 900 + 200$$

$$\underline{G = 1 100}$$

(ලක්ෂණ 01ය.)

(iv) ජාතික ආදායමේ පවත්නා මට්ටමේ සිට ඉහළ නැගීමට හෝ පහළ බැසීමට ප්‍රචණතාවක් තොදක්වන විට එය සමතුලිත ආදායම් මට්ටම ලෙස තිබුවනය කෙරේ. සමතුලිත තත්ත්වය සඳහා අවශ්‍ය කරන කොන්දේසිය විකල්ප ප්‍රවේශ දෙකක් ඔස්සේ පෙන්වුම් කළ හැකි ය.

I. ආදායම = වියදම් ප්‍රවේශය

$$Y = E$$

සැපුම් කළ වියදම් නිමවුමේ වටිනාකමට සමාන වීම.

II. කාන්දුවීම = විදම් ප්‍රවේශය

$$W = J$$

වියදම් ප්‍රමාණයේ කාන්දුවීම හා විදම් එකිනෙකට සමාන වීම.

(ලක්ෂණ 02ය.)

සමතුලිත ජාතික ආදායම සහ පුරුණ සේවා නියුක්ති ජාතික ආදායම යනු එකක් තොවන බව විශේෂයෙන් අවධාරණය කළ යුතු ය.

පුරුණ සේවා නියුක්ති ආදායම් මට්ටම යනු ආර්ථිකයේ සියලු ම සම්පත් පුරුණ වශයෙන් උපයෝගනය කළ විට, ලබා ගන්නා ආදායම මට්ටමයි. සමතුලිත ජාතික ආදායම පුරුණ සේවා නියුක්ති මට්ටමේ හෝ පුරුණ සේවා නියුක්ති මට්ටමට වඩා පහළින් හෝ ඉහළින් තිරණය විය හැකි ය. ඒ සඳහා අවශ්‍ය කොන්දේසිය වන්නේ නිමවුමේ වටිනාකමට සමාන වියදමක් ($Y=E$) හටැනීම හෝ කාන්දුවීම විදම්වලට සමාන වීම ($W=J$) පමණි.

(ලක්ෂණ 02ය.)

"අ" උප කොටස

06. (i) මතුපිට උද්ධමනය

මතුපිට උද්ධමනය යනු පොදු මිල මට්ටමේ සැබු මිල ගණන් ඉහළයාම් පෙන්වුම් කරන අනුපාතික වේ. මෙය මතිනු ලබන්නේ පාරිභෝගික මිල ද්රැශකයෙන් ය. එමගින් යම් දෙන ලද කාලයක් තුළ ආර්ථිකයේ සියලු ම පාරිභෝගික හා සේවාවන්ගේ මිල කොරට් ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගොස් තිබේ ද යන්න දූනගත හැකි වේ. ජ්වන වියදමේ වෙනස්කම් එමගින් පිළිබඳ වන නිසා සාමාන්‍ය ජනතාවට එම මිනුම වඩාත් ප්‍රයෝගනවත් වේ.

(ලක්ෂණ 02ය.)

මූලික උද්ධමනය

මූලික උද්ධමනය යනු බාහිර ලෝකයේ සිදුවන වෙනස්කම්, බදු ප්‍රතිපත්තියේ වෙනස්කම්, මිල පාලනයන්, ආභාර හා බලශක්ති මිල ගණන්වල වෙනස්කම්, සැපුම් සම්පන වැනි තාවකාලික හේතු නිසා මතුපිට උද්ධමන අනුපාතිකයේ හටගන්නා වලනයන් බැහැර කරමින් සකසනු ලබන උද්ධමන අනුපාතිකය ලෝකයේ බොහෝ රටවල මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ තිරණ ගනු ලබන්නේ මූලික උද්ධමනයේ ප්‍රචණතාවයන් අධ්‍යාපනය කරමිනි.

(ලක්ෂණ 02ය.)

(ii) සමාභාර වියදමේ සංරවක

පරිභෝගන වියදම (C)

ආයෝජන වියදම (I)

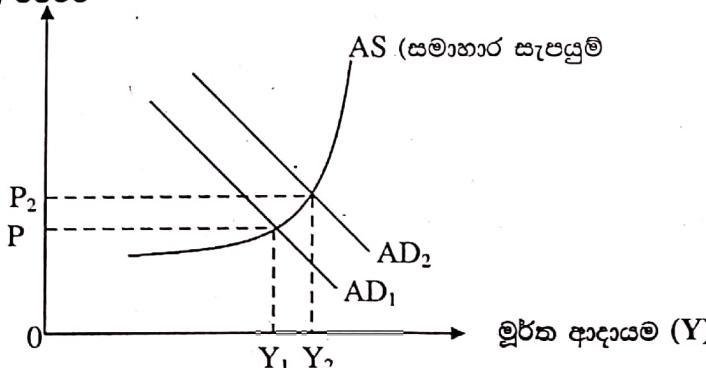
ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම (G)

ශුද්ධ අපනයන (NX)

(ලක්ෂණ 02ය.)

ආර්ථිකයේ සමාභාර වියදම් ඉහළ යන විට සමාභාර ඉල්ලුම් වකුය දකුණට විතැන් වේ. සමාභාර සැපුම් තොවනස් ව තිබිය දී සමාභාර ඉල්ලුම් වැඩිවන විට ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමනය සතුය වේ. (ලක්ෂණ 01ය.)

මිල මට්ටම

(නිවැරදි ප්‍රස්ථාරයට ලක්ෂණ 01ය.)

සැපුම් තොවනස් ව තිබිය දී සමාභාර ඉල්ලුම් AD_1 සිට AD_2 දක්වා වැඩිවන විට ආදායම මට්ටම Y_2 දක්වාත්, මිල මට්ටම P_2 දක්වාත් ඉහළ නැතියි.

(iii) (a) බැංකුවට උපරිම වගයෙන් ලබාදිය හැකි අලුත් ගාය ප්‍රමාණය රදා පවතින්නේ බැංකුව සතු අධි සංචිත ප්‍රමාණය මත ය. අධි සංචිතයේ ප්‍රමාණයට සමාන ව අලුත් ගාය ලබාදිය හැකි ය.

$$\begin{aligned} \text{පවත්නා සංචිතයේ ප්‍රමාණය} &= 100\,000 \\ \text{තැන්පතු සඳහා අවශ්‍ය සංචිත ප්‍රමාණය} &= 180\,000 \times 0.10 \\ &= 18\,000 \\ \text{අධි සංචිතයේ ප්‍රමාණය} &= 100\,000 - 18\,000 \\ &= \underline{\underline{82\,000}} \end{aligned}$$

(ලක්ෂණ 02ය.)

(ආ) රුපියල් මිලියන 10 000 තැන්පතු බැංකුවෙන් ඉවත් කර ගත්වීට ලබාදිය හැකි උපරිම ගාය ප්‍රමාණය තවදුරටත් අධි සංචිතයේ ප්‍රමාණයට ම සමාන වනු ඇත.

$$\begin{aligned} \text{දැනට පවත්නා සංචිත ප්‍රමාණය} &= 100\,000 - 10\,000 = 90\,000 \\ \text{දැනට පවත්නා තැන්පතු ප්‍රමාණය} &= 180\,000 - 10\,000 = 170\,000 \\ \text{අවශ්‍ය කරන සංචිතයේ ප්‍රමාණය} &= 170\,000 \times 0.1 = 17\,000 \\ \text{අධි සංචිතයේ ප්‍රමාණය} &= 90\,000 - 17\,000 = 73\,000 \\ \text{උපරිම වගයෙන් ලබාදිය හැකි අලුත් ගාය ප්‍රමාණය} &= 73\,000 \end{aligned}$$

(ලක්ෂණ 02ය.)

(iv) අධි බලැති මුදල් යනු,

කිහිපයම් රටක සමස්ත මුදල් සැපයුමේ පදනම ලෙස සැලකෙන මූල්‍ය වත්කම අධි බලැති මුදල් ලෙස හඳුන්වයි. මෙය පදනම් මුදල් හා සංචිත මුදල් ලෙස ද හඳුන්වයි. රටේ මූල්‍ය සමස්තයක් ගොඩනැගෙනුයේ අධි බලැති මුදල් තොගය මත ය. එනිසා එය රටක මුදල් සැපයුමේ ප්‍රධාන නිශ්චායකයෙන් වන්නේ ය. (ලක්ෂණ 01ය.)

අධි බලැති මුදල් සමන්වීත වනුයේ,

- මහජනයා හා වාණිජ බැංකු සතු ව්‍යවහාර මුදල් ප්‍රමාණය
- වාණිජ බැංකු සතු ව මහ බැංකුවේ ඇති තැන්පතු යන සංරචක දෙකෙනි.

(ලක්ෂණ 01ය.)

අධි බලැති මුදල් මහ බැංකුවේ සිට ආර්ථිකය කරා මුදා හරින ප්‍රධාන යාන්ත්‍රණයන් දෙකකි.

1. මහ බැංකුව විසින් රජයට හා වාණිජ බැංකුවලට ගාය සැපයීම ඔවුන් දේශීය මූල්‍ය වත්කම් අත්කර ගැනීම.
2. මහ බැංකුව විසින් රජයෙන් සහ වාණිජ බැංකුවලින් විදේශ විනිමය මිල ද ගැනීම. (ලක්ෂණ 01ය.)

ඉහතින් දක් වූ මෙම තත්ත්වයන් යටතේ අධි බලැති මුදල් තොගය පාලනය කිරීමෙහි ලා පරිපූර්ණ බලයක් මහ බැංකුවට තොමැත්. රජයේ බැංකුකරුවා වගයෙන් ආණ්ඩුවේ වියදම් පියවා ගැනීමට අවශ්‍ය මූල්‍ය පහසුකම් සැපයීමට මහ බැංකුවට සිදු වේ.

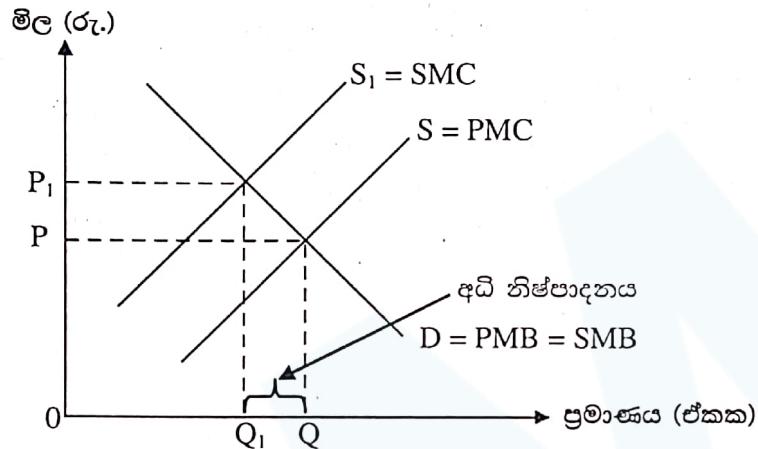
එසේ ම විදේශ විනිමය අනුපාතිකයේ උච්චාවලත වළක්වා ගැනීමට විදේශ විනිමය වෛළඳපාලට මැදිහත් වීමට මහ බැංකුවට සිදු වේ. (ලක්ෂණ 01ය.)

(v) මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධාන අරමුණු

- + මුදල් ඉලක්කකරණය සහ නම්කිලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය යන ලක්ෂණ සහිත ව වැඩි දියුණු කළ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් මත පදනම් ව මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- + එම වැඩි දියුණු කළ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති රාමුව යටතේ ආර්ථික වර්ධන අරමුණුවලට සහ විනිමය අනුපාතික කළමනාකරණයේ නම්කිලීත්වයට සහය දෙමින් මැදිකාලීන ව උද්ධමනය මැදි තති අයක පවත්වා ගැනීම.
- + මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියට මගපෙන්වීම සඳහා ඇති ප්‍රධාන අතරමැදි ද්‍රශකයක් ලෙස පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2b}) යොදා ගැනීම.
- + මෙහෙයුම් ඉලක්කය ලෙස සංචිත මුදල් වෙනුවට බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ස්ප්‍රෝ මුදල් අනුපාතිකය (Average weighted call money rate - AWCMR) හාවිත කිරීම සහ එවිට වෛළඳපාල කටයුතු වැනි වෛළඳපාල මත පදනම් වූ ප්‍රතිපත්ති උපකරණ මත වැඩි වගයෙන් විශ්චාය තබා කටයුතු කිරීම.

(එක් කරුණකට ලක්ෂණ 02 බැංකු මිනුම කරුණු දෙකකට ලක්ෂණ 04ය.)

07. (i) ගුද්ධ පොදු හාණ්ඩියක් යනු,
පරිහැළුණයේ තරගකාරීත්වයක් නොමැති සහ පරිහැළුනය සීමා කළ නොහැකි හාණ්ඩි ගුද්ධ පොදු හාණ්ඩි වේ.
(ලකුණු 02ය.)
අර්ධ පොදු හාණ්ඩිවල ලක්ෂණය වනුයේ ධාරිතා මට්ටම කරා ප්‍රගාවන තුරු පරිහැළුණයේ තරගකාරීත්වයක් දක්නට නොතිබේ නොතිබේ
- (ලකුණු 02ය.)
(ii) නිදහස් වෙළෙඳපොලක් සාහෝ බාහිරතා සහිත හාණ්ඩිවල අධි නිෂ්පාදනයක් බෙහි කරයි.
නිෂ්පාදනයේ සාහෝ බාහිරතා පවතින විට සමාජ පිරිවැය පොදුගලික පිරිවැය ඉක්මවා යයි. එවැනි තත්ත්වයක් පවතින විට නිදහස් වෙළෙඳපොල සමතුලිත නිමවුම සමාජයිය වශයෙන් ප්‍රශ්න නිමවුම මට්ටම ඉක්මවා යන අතර, එහි දී අධි නිෂ්පාදනයක් හට ගනියි.

SMC = ආන්තික සමාජ පිරිවැය

PMC = ආන්තික පොදුගලික පිරිවැය

PMB = ආන්තික පොදුගලික ප්‍රතිලාභ

SMB = ආන්තික සමාජ ප්‍රතිලාභ

(නිවැරදි ප්‍රස්තාරයට ලකුණු 02ය.)

නිදහස් වෙළෙඳපොල සමතුලිත නිමවුම = Q

සමාජයිය වශයෙන් ප්‍රශ්න නිමවුම = Q1

අධි නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය = Q - Q1

විකල්ප පිළිතුරක්

පරිහැළුණ ක්‍රියාවලියක සාහෝ බාහිරතා දක්නට ලැබෙන විට පොදුගලික ප්‍රතිලාභ (MPB) සමාජයිය ප්‍රතිලාභ (MSB) ඉක්මවා යයි. එවැනි තත්ත්වයක දී නිදහස් වෙළෙඳපොල සමතුලිත ඉල්ලුම (නිමවුම) සමාජයිය වශයෙන් ප්‍රශ්න ඉල්ලුම (නිමවුම) මට්ටම ඉක්මවා යනු ඇත. එනිසා එවැනි හාණ්ඩියක අධිපරිහැළුණයක් නැතහොත් අධි නිෂ්පාදනයක් සිදු වේ.

(iii) ප්‍රධාන හාණ්ඩි බුදු මූලාශ්‍ර

+ සිගරටි + මත්පැන් + පෙවිටුල් / බනිජ තෙල් + මෝටර රථ

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැහැන් ලකුණු 04ය.)

(iv) ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන රාජ්‍ය මූල්‍ය කත්ත්වයේ දක්නට ඇති ප්‍රධාන දුර්වලතා

ණය සේවාකරණ බර ඉහළ යෙළින් පැවතිම. (පුළුල් වන අයවැය පරතරය සහ රාජ්‍ය ඣය සමුව්විතය නිසා)

මුළු රාජ්‍ය අයහාරයෙන් 80.2% ඣය සේවාකරණය සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිලාභය වීම. (2016 වසරේ පොලී ගෙවීම සඳහා රාජ්‍ය අයහාරය 36.2%, ඣය වාරික සඳහා රාජ්‍ය අයහාරය 44% අවශ්‍ය ප්‍රතිලාභය වී ඇත.)

වසර ගණනාවක් තිස්සේ සාපුළු බදුවල දායකත්වය නොවෙනස් ව පහත් මට්ටමක පැවතිම.

දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස රාජ්‍ය අයහාරය 2000 වර්ෂයේ දී 17%ක් ව පැවතිය ද 2014 වන විට 11.5% දක්වා පහළ වැටිම.

උපාය මාර්ගික වැදගත්කමක් උපුලන රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති ආයතන 55න් ආයතන 11ක් ම අතිවිශාල පාඨු ලබමින් තම පුනරාවර්තන වියදම් පියවා ගැනීමට අය වැය ලේඛනය මත යැපෙමින් සිටීම. මේවා බලගක්ති, ගුවන්, මගි ප්‍රවාහන සහ ව්‍යාපාරික වතු වැනි වාණිජ පදනමින් පවත්වා ගෙන යන ව්‍යාපාරයන් ය.

ආණ්ඩුවේ වියදම්වල දුඩී දූසීනාවයක් දක්නට ලැබේම. රජයේ පුනරාවර්තන වියදමින් 86%ක් ම සමන්විත වී ඇත්තේ පොලී ගෙවීම්, වැටුප් ගෙවීම් සහ කුවුම්බ පැවරුම් වැනි පහසුවෙන් අඩුකළ තොහැකි අනමුදිලි වියදම්වලිනි.

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැංකින් ඕනෑම කරුණු හතරකට ලකුණු 04ය.)

(v) රාජ්‍ය මූල්‍ය කේතුයේ බරපතල ගැටුපු විසඳීමෙහි ලා ශ්‍රී ලංකා රජය මැති කාලයේ ගෙන ඇති වැදගත් ක්‍රියාමාර්ග

- + බදු පදනම පුළුල් කිරීම, බදු ක්‍රමය සරල කිරීම හා බදු පරිපාලනය කාර්යක්ෂම කිරීම සඳහා 2016 අයවැය ලේඛනය මගින් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.
- + අයවැය හිගය අඩු කිරීමට පියවර ගැනීම. 2015 දී දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 7.6%ක් වූ අයවැය හිගය 2016 වර්ෂයේ දී 5.4% දක්වා අඩු කරගනු ලැබේ ය. 2020 වන විට සමස්ත අයවැය හිගය 3.5% දක්වා අවශ්‍යකර ගැනීමට අපේක්ෂා කරයි.
- + මැදි කාලීන ව බදු ආදායම දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 15-16%ක් පමණ මට්ටමක් දක්වා වැඩි කිරීමට කටයුතු කිරීම. මේ සඳහා බදු පදනම පුළුල් කිරීමටත්, බදු නිදහස් කිරීම, බදු විරාම සහ සාධාරණ, එලදායී බදු පරිපාලනයක් සඳහා විශේෂිත බදු අනුපාතික අවම කිරීමට පියවර ගෙන ඇත.
- + ආදායම ඉහළ නැංවීම හා බදු පදනම පුළුල් කිරීමේ අරමුණ ඇති ව එකතු කළ අය මත බදු සහ ජාතිය ගොඩනැංවීමේ බදු සඳහා යංගෝධන කිහිපයක් හඳුන්වා දීම.
- + කාණ්ඩ තුනකින් යුත් තිරු බදු ව්‍යුහයක් හඳුන්වා දීම මගින් ආනයන බදු ව්‍යුහය තාර්කිකරණය කර තෝරා ගත් අයිතම සඳහා තිරු බදු අනුපාතික ඉහළ නැංවීම.
- + ආදායම එක්ස් කරනු ලබන ආයතනවල කටයුතු පරිගණකගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය වේගවත් කිරීම. මේ යටතේ ආදායම් බදු, එකතු කළ අය මත බදු, ජාතිය ගොඩනැංවීමේ බදු, රඳවා ගැනීම් බදු සහ PAYE බදු සඳහා අන්තර්ජාල (RAMIS) ඔස්සේ බදු ව්‍යාප්තා පියවීමට ඉඩ සලසා ඇත.
- + යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයේ දී රාජ්‍ය අයවැය මත පිළිනය අඩු කර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය පෙළද්‍රලික හමුල්කාරිත්වය (PPP) දිරිමත් කිරීම.
- + පාඨු ලබන රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් ප්‍රතිසංවිධානය කිරීම.

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැංකින් ඕනෑම කරුණු හතරකට ලකුණු 04ය.)

08. (i) (අ) A - රටෙහි පාපැදියක ආවස්ථීක පිරිවැය ජ්‍යෙම දුරකථන 03කි.

පා පැදි 400 : දුරකථන 1 200

1 : 3

(ලකුණු 01ය.)

B - රටෙහි පාපැදියක ආවස්ථීක පිරිවැය ජ්‍යෙම දුරකථන 01කි.

පා පැදි 600 : දුරකථන 600

1 : 1

(ලකුණු 01ය.)

(ආ) ජ්‍යෙම දුරකථන නිෂ්පාදනයේ සාපේශ්‍ය වාසි

A රට = ජ්‍යෙම දුරකථන 1 200 : පා පැදි 400

ජ්‍යෙම දුරකථන 1 : පා පැදි 1/3

B රට ජ්‍යෙම දුරකථන 600 : පා පැදි 600

ජ්‍යෙම දුරකථන 1 : පා පැදි 1

(ආවස්ථීක පිරිවැය ගණනයට ලකුණු 01ය.)

මේ අනුව ජ්‍යෙම දුරකථන සඳහා සාපේශ්‍ය වාසිය ඇත්තේ අඩු ම ආවස්ථීක පිරිවැය සහිත A රටට ය.

(ලකුණු 01ය.)

(අ) වාසිදායක පුවමාරු අනුපාතය

A රට - පා පැදි 1 : දුරකථන 3

B රට - පා පැදි 1 : දුරකථන 1

මෙම අනුව අනෙක්ත්‍ය වශයෙන් වාසිදායක පුවමාරු අනුපාතය වනුයේ,

පා පැදි 1 = දුරකථන 1 - 3 (1ට වඩා වැඩි හා 3 වඩා අඩු)

ඡන්ගම දුරකථන 1 = පා පැදි 1/3 - 1 (1/3 වඩා වැඩි සහ 1ට වඩා අඩු)

(මිනැම එක් විනිමය අනුපාතයක් සඳහා ලකුණු 02යි.)

(ii) ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන කෙශ්ටුයේ කාර්ය සාධනය දුරවල තත්ත්වයක පැවතීමට බලපා ඇති සේතු

- + අපනයන නිෂ්පාදිත සීමිත ආකාරයට විවිධාංගිකරණය වී තිබේ. තේ සහ ඇගලුම් යන සාම්පූද්‍යයික නිෂ්පාදිත දෙකක් මත අපනයන ව්‍යුහය සංකේත්දුණය වී පවතී.
- + අපනයන වෙළඳපාලවල් ප්‍රමාණවත් ලෙස විවිධාංගිකරණය වී නොතිබේ තේ අපනයන ප්‍රමාණයෙන් 70% වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් යොමු වී ඇත්තේ මැද පෙරදිග සහ ස්වාධීන පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලයට ය.
- + සුජු විදේශ ආයෝජන නොමැති වීම. ශ්‍රී ලංකාවට සුජු විදේශ ආයෝජන ගලා එනුයේ අතිශය සීමා සහිත ප්‍රමාණයකිනි. එම ආයෝජන ද වැඩි වශයෙන් යොමු වී ඇත්තේ යටිතල පහසුකම් හා සේවා සැපයීම් අංශය වෙත ය.
- + තේ අපනයන අංශයේ ඉහළ පිරිවැය සහ අඩු එලදායකතාවය, තේ නිෂ්පාදනය කරන සෙසු රටවල් සමග බලන විට ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදන පිරිවැය ඉතා ඉහළ ය.
- + ගුම හමුදාව අඩු වීම හා ගුම පිරිවැය ඉහළ යාම. තේ කර්මාන්ත අංශයේ ගුමය රඳවා ගැනීම විශාල අභියෝගයක් වී ඇත. එයට හේතු වී ඇත්තේ,
 - කමිකරුවන්ගේ සමාජ තත්ත්වය පහත මට්ටමක තිබේ.
 - කරුණ පරපුර අධ්‍යාපන මට්ටමින් ඉහළට යාම.
 - තේ වතුවලින් පිටත වඩාත් ආකර්ෂණීය යිනියා අවස්ථා තිබේ.
- + අපනයන ප්‍රවර්ධනය සඳහා ජ්‍යාපින කර ඇති ප්‍රධාන ආයතනය වන අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ දුබලතා රසක් පැවතීම. එනම් අපනයන ප්‍රවර්ධනය සඳහා උපාය මාර්ගික දැක්මක් නොතිබේ, අපනයන ප්‍රවර්ධනය සඳහා සම්පත් ප්‍රමාණවත් ව නොතිබේ, අපනයන ප්‍රවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් දුරවල වීම සහ අපනයන ප්‍රවර්ධනය සඳහා ප්‍රතිලාභීන් ඉලක්කගත නොවේ.

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැංක් මිනැම කරුණු හතරකට ලකුණු 04යි.)

(iii) කිසියම් ආර්ථිකයක පොදු මිල මට්ටමේ සැලකිය යුතු ඉහළ යාමක් එරට ගෙවුම් ගේජයේ ඡන්ගම ගිණුම කෙරෙහි බලපාන ආකාරය

- + අපනයන නිෂ්පාදිතයන්ගේ දේශීය මිල ගණන් ඉහළ යාම, පවත්නා විනිමය අනුපාතිකය යටතේ විදේශීය වෙළඳපාලවල අපනයන මිල ඉහළ නැගින අතර, අපනයන පහළ වැවෙයි. (නමුත් ඉල්ලුමක් පවතී නම්) එහි දී අපනයන මිල වැඩි වූ ප්‍රතිගතය ඉක්මවා අපනයන පරිමාව අඩුවන බැවින් ගෙවුම් ගේජයේ වර්තන ගිණුමේ අපනයන ඉපයිම පහළ වැවෙයි.
- + පොදු මිල මට්ටම ඉහළ යාමක දී ආනයනික හාන්ඩ් දේශීය හාන්ඩ්වලට වඩා ලාභදායක වනු ඇත. එනිසා ආනයන පරිමාව සහ ආනයන වියදීම ඉහළ යාම නිසා ගෙවුම් ගේජයේ ඡන්ගම ගිණුම මත අයහැර් පිඛිනයක් හට ගනියි.
- + පවත්නා විනිමය අනුපාතිකය යටතේ අපනයන පරිමාව පහළ වැට්ට හා ආනයන පරිමාව ඉහළ යාම නිසා විදේශ විනිමය වෙළඳපාලේ දේශීය මුදල් සැපයුම වැඩි වන අතර, (ආනයන ඉල්ලුම වැඩිවිම නිසා) මෙහි ප්‍රතිත්ලය වනුයේ දේශීය මුදල් දේශීය මුදලට ඇති ඉල්ලුම අඩු වේ. (අපනයන ඉල්ලුම අඩු වීම නිසා) මෙහි ප්‍රතිත්ලය වනුයේ දේශීය මුදල් එකකයේ බාහිර වට්නාකම සැයවීම ය. එහි ප්‍රතිත්ලයක් ලෙස දිගුකාලීන ව ගෙවුම් ගේජයේ ඡන්ගම ගිණුම මත වාසිදායක බලපෑමක් හටගත හැකි ය. එහෙත් එය අවසාන වශයෙන් රඳා පවතින්නේ මාර්ශල් - ලර්නර් කොන්දේසීය කොනෙක් දුරට ඉවුමේ ද යන්න මත ය.

මාර්පල් ලර්නර කොන්දේසිය යටතේ දිගු කාලයේ දී වෙළඳ ගේෂයට යහපත් මෙන් ම අයහපත් බලපෑම් ද ඇති වේ. ආනයන හා අපනයන ඉංග්‍රීසි නම්වනාවල එකත්‍ය 16 වැනි නම් දිගුකාලයේ දී වෙළඳ ගේෂය යහපත් වේ. එකට අඩු නම් අයහපත් වේ.

(එක් කරුණකට ලකුණු 02 බැංකින් මිනුම කරුණු දෙකකට ලකුණු 04යි.)

(iv) බාහිර ස්ථායිතාව යනු,

රටක ගෙවුම් ගේෂය හා විදේශ මූල්‍ය කටයුතුවල තිරසාරජාවය සුරක්ෂිත කරගැනීම ය. එනම් ජනතාවගේ ජ්වන තත්ත්වය මත පිඩිනයක් ඇති තොවන පරිදි විදේශ ගනුදෙනු සම්බන්ධ පත්කර ගැනීම බාහිර ස්ථායිතාව මිනුම් කෙරෙන සාපු මිනුමක් දක්නට තොමැති. රටක විදේශ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල ස්වභාවය නිරුපණය කෙරෙන පහත සඳහන් දැරුණක ඒ සඳහා යොදාගත හැකි ය.

- දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිගතයක් වශයෙන් ජ්‍යෙගම ගිණුමේ හිගය
- දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිගතයක් වශයෙන් ගුද්ධ විදේශ වගකීම්
- විදේශ විනිමය අනුපාතිකය

ආනයන වියදුම් පියවා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් අපනයන ඉපයෝගීම් ප්‍රමාණයක් අත්කරගත හැකි නම් බාහිර ස්ථායිතාවය ආරක්ෂා කරගත හැකි ය.

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැංකින් ලකුණු 02යි.)

(v) ජී. එස්. පී. ජේංස (GSP+) තීරු බදු සහනය තැවත ලබා දීම නිසා ලැබිය හැකි ප්‍රතිලාභ

- + රෙදි පිළි, කුඩා යන්ත්තුපකරණ, දීවර නිෂ්පාදන ඇතුළු විශාල පරායයකට වැටෙන ශ්‍රී ලංකික නිෂ්පාදිත 1 200කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් තීරු බද්දකින් තොර ව යුරෝපා සංගමයට අපනයනය කිරීමට අවස්ථාව සැලැසීම.
- + අපනයන වර්ධනය වීම සහ ශ්‍රී ලංකාවේ තරගකාරීත්වය උසස් කරගැනීමට දායක වීමට හැකි වීම.
- + ශ්‍රී ලංකාවේ ඇගුලුම් හා දීවර නිෂ්පාදන සේවුයට විශාල ජවයක් සැපයීම. පශ්චාද පුද සාමකාමී පරිසරය තුළ යළි ඉස්මතු වෙමින් පවතින කුඩා පරිමාණ නිෂ්පාදන සේවුයන්ට අපනයන වෙළඳපොළවල් සඳහා ප්‍රවේශ වීමට ඉඩ ප්‍රස්ථාව උදා වීම.
- + ශ්‍රී ලංකාවට විදේශීය ආයෝජකයන් ආකර්ෂණීය කර ගැනීම සඳහා හිතකර පරිසරයක් ඇති වීම.

(එක් කරුණකට ලකුණු 02 බැංකින් මිනුම කරුණු දෙකකට ලකුණු 04යි.)

09. (i) රටක ජ්වන තත්ත්වය මැනීමේ ලා දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය යොදා ගැනීමේ දුර්වලතා

- + පුද්ගලයන්ගේ ජ්වන තත්ත්වය කෙරෙහි බලපෑම් කරන ගුණාත්මක කරුණු (සාමකාමී පරිසරයක්, අදහස් ප්‍රකාශනයේ නිදහස, යහපාලනය තේරීමේ නිදහස) එම මිණුම් තුළ අත්තර්ගත තොවීම. දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ සලකා බලන්නේ රටක නිෂ්පාදනය කරන හොතික හා සේවා ප්‍රමාණය පමණි.
- + තොවීමත් අංශයේ නිෂ්පාදනයේ වටිනාකම් නිවැරදි ව පිළිබු තොවන බැවින් රට තුළ නිපදවන යැබේ හොතික හා සේවා ප්‍රමාණය වූව ද එමගින් නිවැරදි ව නිරුපණය තොවීම. තොවීමත් අංශයේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ ඇස්තමේන්තු කළ අයන් සැබැං අගයට වඩා උෂ්ණ තක්සේරු වූ හේ අධිතක්සේරු වූ අගයන් විය හැකි ය.
- + ජ්වන තත්ත්වය කෙරෙහි සාපු බලපෑම් ඇති ආදායම් විෂමතාවන් ජාතික ගිණුම් දත්තවල පිළිබු තොවීම.
- + බොහෝ එලදායී නිෂ්පාදන ක්‍රියාකාරකම් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය තුළ පිළිබු තොවීම උදා: ගැහැණිගේ සේවා, යැපුම් ආර්ථික කටයුතු, නිරික්ෂණය තොකරනු ලබන ආර්ථිකයේ සිදුවන නිති විරෝධී ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල වටිනාකම දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය තුළ ඇතුළත් තොවීම.
උදා: නිති විරෝධී මත්ද්‍රව්‍ය සහ මත්පැන්
- + මිනිසුන් ජ්වන පරිසරයේ ගුණාත්මක තත්ත්වය දළ දේශීය නිෂ්පාදිත සංඛ්‍යාවලින් සොයා තොබැලීම. පරිසර දුෂ්ණය වළක්වා ගැනීමට යොදා ඇති නිති රීති ඉවත් කළහොත් නිමවුම් මට්ටම ඉහළ නාවාගත. හැකි ය. නමුත් මෙහි දී ඉහළ ආදායම් මට්ටමක් හේ ඉහළ ප්‍රතිකිරීෂ ආදායමක් නිඩු පමණින් ජ්වන තත්ත්වය උසස් වී ඇතැයි නිගමනය කළ තොහැකි ය. ආදායම ඉහළ ගොස් තිබිය දී වාතය, ජලය සහ වෙනත් සම්පත් දුෂ්ණයට ලක් වී තිබිය හැකි ය.

- + මිනිසුන්ගේ ජීවිතයේ ගුණාත්මක තත්ත්වයට සූදුව ම බලපාන විවේක කාලය සඳහා දළ දේශීය නිෂ්පාදිත සංඛ්‍යා මගින් වටිනාකමක් ලබා දී නොතිබේ. මිනිසුන් දිනකට පැය 12ක් සහ සතියකට දින 7ක් වැඩෙහි යොදුණෙනාත් රටකට දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ඉහළ තාවා ගත හැකි ය. මිනිසුන්ට විවේක කාලයක් භුත්ති විදිමට නිදහසක් නොමැති නම් හාණ්ඩ් හා සේවා ප්‍රමාණය ඉහළ තාවා ගැනීමෙන් උසස් ජීවන මට්ටමක් තහවුරු කරගත නොහැකි වේ.
- + තාක්ෂණයේ ප්‍රතිලාභ සැලකිල්ලට ගැනීමට දළ දේශීය නිෂ්පාදිත අයමත් වේ. විවිධ නොමිල මෘදුකාංග (Free Apps) මස්සේ ජංගම දුරකථනයට ලැබෙන විවිධ පහසුකම් (උදා: මාර්ග සිහියම්, කාලගුණ නොරතුරු, මාර්ග තදබදය පිළිබඳ නොරතුරු, වෙනත් සන්නිවේදන පහසුකම්) ගුණාත්මක ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීමට විශාල දායකත්වයක් සපයයි. නමුත් ඒවා සඳහා මිලක් අය නොකෙරන බැවින් එම ප්‍රතිලාභ ජාතික ගිණුම් වටිනාකම් තුළ පිළිබඳ නොවේ.
- + දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ගණනය කිරීමේ දී යහපත් හාණ්ඩ් සහ ඇයහපත් හාණ්ඩ් වශයෙන් ප්‍රබේදයක් නොදැකි. කිසියම් රටක භුමි කම්පියාවක් හටගෙන නිවාස, ගොඩනැගිලි සියලුල පුනරුත්ථාපනය කළහෙනාත්, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ඉහළ නගියි. පුද්ගලයෝ රෝගී තත්ත්වයට පත් වී රෝගී ගතවුවහෙන් සහ එහැබ මිල දී ගත් විට දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ඉහළ නගියි. නමුත් භුමි කම්පා හට ගැනීම හෝ මිනිසුන් රෝගී තත්ත්වයට පත් වීම හෝ ජීවන තත්ත්වය උසස් වීමට දායක වෙනැයි කියිවෙකු නොපවයයි.

(මිනැම කරුණකට ලකුණු 01 බැහින් ලකුණු 04යි.)

(ii) නිෂ්පාදන බාරිතාව යනු,

ආර්ථිකයක තිරසාර ලෙස, උද්ධමන පිබිනයකින් නොර ව නිෂ්පාදනය කිරීමට හැකියාව ඇති මූල හාණ්ඩ් හා සේවා ප්‍රමාණය නිෂ්පාදන බාරිතාව යන්න විහා නිමවුම යනුවෙන් ද හඳුන්වයි. (ලකුණු 02යි.)

විකල්ප පිළිතුර

ආර්ථිකයේ ප්‍රාග්ධන නොගය සහ ගුම්ය පුරුණ ලෙස හා කාර්යක්ෂම ලෙස උපයෝගනය කරන්නේ නම් සහ වැවුප් අනුපාතික වෙනස්වීම්වල ස්ථායිතාව රැකෙන අයුරින් වියකියා අනුපාතිකය එහි ස්වභාවික මට්ටමෙන් පවත්වා ගනිමින් ලබාගත හැකි නිමවුම් මට්ටමයි. (ලකුණු 02යි.)

(iii) රටක නිෂ්පාදන බාරිතාව තීරණය කරන සාධක

+ හොතික ප්‍රාග්ධනය	+ මානව ප්‍රාග්ධනය	+ ස්වභාවික ප්‍රාග්ධනය
+ සමාජ ප්‍රාග්ධනය	+ තාක්ෂණය	+ එලදායීතාවය
+ සම්පත් සම්භාරය		
- (මිනැම කරුණකට ලකුණු 01 බැහින් ලකුණු 04යි.)

(iv) ජනගහනය වියපත් වීම නිසා ශ්‍රී ලංකාව මූහුණ පා සිටින ප්‍රධාන ආර්ථික අඩියෝග

+ කුවුම්බ ප්‍රතිසිරුප පරිහෝජනය නිල දරිද්‍රා රේඛාවට වඩා පහළ අයයක් ගනු ලබන පුද්ගල සංඛ්‍යාවක් ප්‍රතිශතය ලෙස ගෙන ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රා මට්ටම මතිනු ලබයි. (ලකුණු 02යි.)

+ ජනගහන දරිද්‍රා ද්‍රාගකය හෙවත් දිලිංග කුවුම්බ ප්‍රතිශතය ගණනය කරනු ලබන්නේ කුවුම්බ ආදායමේ වියදම් සම්ක්ෂණයක් මස්සේ කුවුම්බවල සියලු ම ආභාර සහ ආභාර නොවන පරිහෝජන වියදම් සැලකිල්ලට ගනිමිනි. විවිධ දිස්ත්‍රික්ක අතර තිබිය හැකි ජීවන වියදම් වෙනස්කම් සහ කුවුම්බ තුළ සිටින පුද්ගල සංඛ්‍යාව ද මෙහි දී සැලකිල්ලට ගනියි. (ලකුණු 01යි.)

+ එලෙස ඇස්තමේන්තු කළ කුවුම්බ ප්‍රතිසිරුප පරිහෝජන වියදම ජාතික දරිද්‍රා රේඛාව සමග සංස්ක්‍රිතය කෙරේ. 2012/13 ආදායම් වියදම් සම්ක්ෂණයේ දී ලබා ගත් නොරතුරු මත ඇස්තමේන්තු කරන ලද දරිද්‍රා රේඛාවේ වටිනාකම රුපියල් 3 624කි. (ලකුණු 01යි.)

+ කුවුම්බයක මාසික මුද්‍රා ප්‍රතිසිරුප පරිහෝජන වියදම නිල දරිද්‍රා රේඛාවට වඩා අඩු ද යන්න මත දරිද්‍රාවට මූහුණ දී සිටින පුද්ගලයන් හඳුනා ගැනෙයි. (ලකුණු 01යි.)

(v) ජනගහනය වියපත් වීම නිසා ශ්‍රී ලංකාව මූහුණ පා සිටින ප්‍රධාන ආර්ථික අඩියෝග

+ සිය ප්‍රධාන ආදායම මාර්ග ලෙස විශ්‍රාම වැවුප් සිම්වනුයේ වැඩිහිටි ජනගහනයෙන් දහයෙන් කොටසකට පමණි. නාගරිකරණයන් සමග කුඩා කුඩා පවුල ඇතිවන බැවින් වැඩිහිටියන් සඳහා පවුලන් ලැබෙන උපකාර අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවයක් දක්නට ලැබේ. ග්‍රාමීය - නාගරික සංක්‍රාමණය සහ ගුම බලකායේ ස්ත්‍රී සහභාගිත්වය ඉහළ යාම නිසා ග්‍රාමීය පුද්ගලයල පවා වැඩිහිටියන්ට උපකාර කිරීම හා රෙකබලා ගැනීම කවදුරටත් ගැටුලුකාරී වීම.

- + විශ්‍රාම වැටුප් හා සෞඛ්‍ය වියදම් ඉහළ යාම නිසා රජයේ අයවැය මත පීඩනයක් ඇති වීම. මෙම තත්ත්වයන් හේතුවෙන් වෙනත් අංශ මත අභිතකර බලපෑම් (සංචරිත වියදම් කපා හැරීම) බරපතල ගැටුවක් බවට පත් වීම.
 - + ආර්ථිකයේ ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය මත නිශ්චිතනාත්මක බලපෑම් ඇති වීම. එනම් වැඩි කරන වයසේ පුද්ගලයන්ට සාපේශ්‍ය ව වියපත් පුද්ගලයකු විසින් කරනු ලබන ඉතුරුම් ප්‍රවාහය අඩු වීම.
 - + වැඩි කරන වයසේ පුපුවන ජනගහනයේ ප්‍රතිශතය අඩු වීම. මේ තත්ත්වය ආර්ථික වර්ධනය අඩාල කිරීමට හා ගුම බලකාය හිත්වීමට හේතුවිය හැකි ය. ඒ මගින් ආදායම බඳු පදනම හා කුටුම්බ ආදායම අඩුවීමෙන් රජයේ බඳු ආදායම තවදුරටත් පහළ යාම සිදුවිය හැකි ය.
 - + ගුම හිගයකට මූහුණපෑමට සිදුවීම. දැනටමත් ශ්‍රී ලංකාව ඉදිකිරීම්, කෘෂිකර්මාන්තය, සෞඛ්‍යය, හෝටල් / සංචාරක සේවනය ඇතුළු අංශ කිහිපයක ගුම හිගයකට මූහුණ පා ඇත.
 - + ශ්‍රී ලංකාවේ වියපත් වන ජනගහනයන් කාන්තා ප්‍රතිශතය ඉහළ අයක් ගනියි. වියපත් ස්ථීර ජනගහනයන් වැඩි කොටසක් එම කාණ්ඩයේ පුරුෂයන්ට සාපේශ්‍ය ව ආර්ථිකමය වශයෙන් සත්‍ය තොවීම.
- (එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැඩින් ඕනෑම අභියෝග පහකට ලකුණු 05යි.)

10. (i) ශ්‍රී ලංකාවේ යටිතල පහසුකම් සංචරිතයෙහිලා රාජ්‍ය - පොදුගලික හැවුල්කාරිත්වයේ (PPP) වාසි
- + තම තමන්ට වඩාත් හොඳින් කළ හැකි කාර්යන් තෝරාගෙන එම ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවට තැගීය හැකි වීම.
 - + ව්‍යාපෘති නිම කිරීමට ගතවන කාලය කඩිනම් කරමින් ප්‍රමාදීම් වළුක්වාගත හැකි වීම. (ව්‍යාපෘති නිම කිරීමට ගතවන කාලය කාර්ය සාධනය මතින දරුණකයි.)
 - + නවත තුම්වේද යොදා ගැනීමට අවස්ථාව සැලැසීම. දෙපාර්ශ්වය ම එක් ව ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කරන විට සැලසුම් කිරීම හා මූල්‍ය ඡාය කරුණු සැලකා නව තුම්වේද යොදා ගැනීමට හැකි වේ.
 - + ව්‍යාපෘතියක අවදානම් සියල්ල ඇගයීමකට ලක්කර එහි ගක්‍රනාව තිරණය කිරීමට හැකි වීම. එහි දී ඩුදෙක් රජයේ දේශපාලන අවශ්‍යතා සහ වෙනත් අභිලාභ මත ගක්‍රනාවකින් තොර ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවට තැගීමට සැලසුම් කරනු ලැබුවහොත් පොදුගලික අංශය එවැන්නක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට එකා තොවනු ඇත.
 - + පිරිවැය පාලනය කිරීමෙහිලා වඩා පළපුරුද්ද සහ අන්දකීම් ඇති පොදුගලික අංශය වෙන ව්‍යාපෘති මෙහෙයුම් සහ ක්‍රියාවට තැගීමේ අවදානම් පැවැරීමට රජයට අවස්ථාව සැලැසීම.
 - + බොහෝ රාජ්‍ය - පොදුගලික හැවුල්කාරිත්ව ව්‍යාපෘති තුළ කළේ තබා ව්‍යාපෘති නිම කිරීම වෙනුවෙන් ලබා දෙන ප්‍රසාද දීමනා (පොයිස) ඇතුළත් වන නිසා සියලු ව්‍යාපෘති වඩාත් කාර්යක්ෂම ව නිම කිරීමට හැකියාව ලැබීම.
 - + රජයේ අරමුදල් වඩාත් කාර්යක්ෂම ලෙස වැය කිරීමට මේ යටතේ හැකි වන නිසා සමාජ, ආර්ථික වැශ්‍යත්වමක් ඇති වෙනත් සේවු කෙරෙහි සීමිත රාජ්‍ය අරමුදල් යොමු කිරීමට අවස්ථාව සැලැසේ.
 - + රාජ්‍ය - පොදුගලික හැවුල්කාරිත්ව සහිත ව්‍යාපෘත්වල කාර්යක්ෂමතාව වැඩි බැවින් එය රාජ්‍ය මූල්‍යයට වාසිදායක වේ. එය අයවැය පරතරය අඩු කර ගැනීමට ද දායක වනු ඇත.
 - + ව්‍යාපෘති ජ්වන එකුදීය දී ම ඉහළ ප්‍රමිති මට්ටමක් පවත්වාගෙන යාමට හැකි වීම.
 - + රාජ්‍ය වියදම් අඩු කර ගැනීමට ඉඩ සැලසෙන නිසා ජනතාව මත බඳු බර ද අඩු කිරීමට හේතු විය හැකි ය.
 - + පොදුගලිකරණ කුම්වේදයන්ට සමාජයේ දැඩි විරෝධතාවක් පවතින විට එයට සාර්ථක ව මූහුණ දිය හැකි විකල්ප ප්‍රවේශයක් ලෙස රාජ්‍ය - පොදුගලික හැවුල්කාරිත්ව ව්‍යාපෘති දක්වීය හැකි ය.
- (එකෑම කරුණකට ලකුණු 01 බැඩින් කරුණු පහකට ලකුණු 05යි.)

- (ii) ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපෘති පවත්වාගෙන යාමේ දී බලපා ඇති වඩාත් ගැටුවකාරී සාධක
- + ප්‍රතිපත්ති අස්ථායිතාව / අවිනිශ්චිතතාව
 - + අකාර්යක්ෂම රාජ්‍ය නිලධාරී තන්තුය
 - + සංකීරණ බඳු රෙගුලාසි
 - + උද්ධමනය
 - + දුෂ්ඨත්‍යය
 - + මූල්‍ය ඡාය සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථාපිත සීමා වීම.
 - + ඉහළ බඳු අනුපාතික
 - + යටිතල පහසුකම් ප්‍රමාණවත් තොවීම.
 - + ජාතික ගුම හමුදාවේ වැඩිපොළ විනය දුර්වල වීම.
 - + නවතා බීඩි කිරීමට ඇති ධාරිතාව සීමා සහිත වීම.

- + දේශපාලන අස්ථියාව
- + උගත් ගුම හමුදාව ප්‍රමාණවත් නොවීම.
- + අපරාධ සහ සොරකම්

- + විදේශ විනිමය පිළිබඳ පවතින රෙගුලාසි
- + ගුම වෙළඳපොල රෙගුලාසි දැඩි වීම.
- + නිපුණතා ප්‍රමාණවත් නොවීම.

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැංකින් කරුණු පහකට ලකුණු 05යි.)

(iii) විදේශ විනිමය ඉපයෝගීම්

මූදල් ඒකකය	2015	2016
ශ්‍රී ලංකා රුපියල් මිලියන	405,492	512,294
අමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන	2,981	3,518

(ලකුණු 01යි.)

විකල්ප පිළිතුර

ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු විදේශ විනිමය ඉපයෝගීම් සඳහා සංචාරක කර්මාන්තයේ දායකත්වය 2015 දී 12.4%ක් වූ අතර, 2016 වර්ෂයේ දී එය 14.2%ක් විය. විදේශ ප්‍රේෂණ සහ රෙදි පිළි හා ඇගලුම්වලට පසු ව තුනට පත් ව ඇත්තේ සංචාරක කර්මාන්තයයි.

(ලකුණු 01යි.)

සේවා නිපුණ්තියට සංචාරක කර්මාන්තයේ මැති කාලීන දායකත්වය

සාපු සේවා නිපුණ්තිය	2014	2015	2016
	129,790	135,930	146,115

(ලකුණු 01යි.)

විකල්ප පිළිතුර

සංචාරක කර්මාන්තය බිජි කළ සාපු සහ වකු සේවා නිපුණ්තිය 2015 දී 319,436ක් වූ අතර, 2016 දී 335,659ක් විය.

(ලකුණු 01යි.)

සංචාරක කර්මාන්තය මුදුණ දෙන අභියෝග

- + සංචාරකයන්ගේ අපේක්ෂිත වර්ධනයට සම්ගාමී ව හෝටල් කාමර ප්‍රමාණවත් නොවීම, හෝටල් කාමර 40,000න් 50,000න් අතර ප්‍රමාණයක් අවශ්‍ය වෙතැයි ඇස්තමෙලින්තු කර ඇත්තේ 2016 අවසානයේ දී සංචාරක හෝටල් සහ අනිරේක ආයතන දෙපාර්තමේන්තු සහ පැවතියේ හෝටල් කාමර 34,000ක් පමණි.
- + ප්‍රහුණු සේවකයන්ගේ අවශ්‍යතාව හා ගුම සංකුමණය පිළිබඳ ගැටුපුව සංචාරක කර්මාන්තයේ නියැලුණු ශ්‍රී ලංකාකික ප්‍රහුණු ප්‍රමිකයන් වියාල පිරිසක් ඉහළ වැටුප් වෙනුවෙන් විදේශීය රටවල සේවයේ යෙදි සිටියි. සංචාරක කර්මාන්තයේ ඉහළ යන ප්‍රහුණු ප්‍රමික අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට අවශ්‍ය සේවක ප්‍රහුණු කිරීම් රුපයට සිදු නොකළ හැකි බැවින් ඒ සඳහා රාජ්‍ය හා පෙළුද්ගලික අංශ හවුල් කටයුතු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වී ඇත.
- + ලොක ප්‍රසිද්ධ හෝටල් දාම ශ්‍රී ලංකාව වෙත දක්වා ඇති අවධානය ප්‍රමාණවත් නොවීම. බොහෝ ප්‍රමුඛ පෙළේ හෝටල් දාම ඔවුන්ගේ හෝටල් ව්‍යාපාර ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රමාණවත් පරිදි ව්‍යාප්ත කර තැත. ගොඩිස් සගරාව තම් කර ඇති ලොව හොඳ ම අන්තර්ජාතික ප්‍රබෝධනයේ හෝටල් දාම සන්නාම 10 අතරින් ශ්‍රී ලංකාවේ දක්නට ඇත්තේ හෝටල් දාම 3ක් පමණි.
- + නොවිධීමත් අංශය අන්තර්ග්‍රහණය කිරීම. සංචාරක කර්මාන්තයේ විධිමත් අංශය හොඳින් නියාමනය වී තිබුණු ද අවිධීමත් අංශය එම විධීමත් අංශය වෙත අන්තර්ග්‍රහණය කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. නොවිධීමත් අංශය තුළ සංචාරක කර්මාන්තයේ ආරක්ෂාව සහ අවශ්‍යතාව වැඩි දියුණු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර, එසේ නොවුණනොත් එය රට්ටී යහපත් ප්‍රතිරුපය බිජි වැළැමට හේතුවනු ඇත.
- + වියාල විස්වතාවක් පවතින විනයෙන් පැමිණෙන සංචාරකයන්ගේ වර්ධනයට සරිලන සේ පහසුකම් සැපයීමට ඇති හැකියාව ප්‍රමාණවත් නොවීම. සංචාරක කර්මාන්තයේ දුනට වර්ධනය වෙමින් පවතින වින සංචාරකයන් සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සපුරාලිමේ දී තව අභියෝග නිර්මාණය වී ඇත.
- ලදා: වින හාංචාවෙන් විකාශනය වන රුපවාහිනී හා ගුවන්විදුල් තාලිකා හා හාංචාව කරන සංචාරක මගපෙන්වන්නන්

- + තැවති සිටින රාත්‍රී සංඛ්‍යාව ලෙස ගණනය කෙරෙන සංචාරකයු තැවති සිටින සාමාන්‍ය කාල සීමාව වසර ගණනාවක් පූරා එක ලෙස ම පැවතීම. දෙනික සංචාරක වියදම පසුගිය වසර කිහිපය පූරා වර්ධනය වී තිබුණු ද සංචාරකයන් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින ක්‍රියාකාරකම අඩු වීම නිසා සංචාරකයු තැවති සිටින සාමාන්‍ය කාල සීමාව සංචාරක රාත්‍රී 10ක් පමණ නොවෙනස් ව පවති. එනිසා ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින සංචාරක ආකර්ෂණයන් විවිධාංගිකරණය කළ යුතු ව ඇත. එහි දී සංචාරක රාත්‍රී සංඛ්‍යාව අවම වශයෙන් සහ දෙකක් ලෙස ඉලක්ක කිරීම සඳහා මගි නොකා සහ සමුද්‍රික සංචාර, විවේකය අරමුණු කරගත් සංචාර වැනි සංචාරක කරමාන්තයේ පසුගාමී අංශ කෙරේ වඩාත් අවධානය යොමුකළ යුතු ව ඇත.
- + තව නිරමාණාත්මක ප්‍රවේශයක අවශ්‍යතාව තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා පමණක් නොව, බේරුරු, දුම්රිය, කුලී රජ සහ හෝටල් වෙන්කිරීම, ජාගම දුරකථන සම්බන්ධතා, වයි-ගයි සම්බන්ධතා සංචාරක සැලසුම් ආදි වශයෙන් ප්‍රථිල් පරාසයක පැතිරෙන පරිදි සංචාරක සේවා සපයන බහුකාරය සංචාරක තොරතුරු මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාව ප්‍රධාන සංචාරක ආකර්ෂණයන්හි සහ ප්‍රධාන ප්‍රවාහන ක්න්ස්ස්ප්‍රාන තවදුරටත් වැඩි කිරීමේ අවශ්‍යතාව පවති.
- + සංචාරක සේවා සම්බන්ධ රාජ්‍ය ආයතන ද පොදුගලික අංශය ද ඇතුළු ව සංචාරක කරමාන්තයේ නියැලි සියලු ම අංශ අධික්ෂණය කිරීම සඳහා ඉහළ මට්ටමේ රාජ්‍ය ව්‍යුහයක් අවශ්‍ය වීම.
(එනැම එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැංකින් කරුණු තුනකට ලකුණු 03ය.)

- (iv) අඩු එලදායීකාව හා අඩු ආදායම සඳහා හේතුවන දේශීය කාෂිකරමාන්තයේ ප්‍රධාන ගැටපු
- + ජල සැපයුම ප්‍රමාණවත් නොවීම, ජල කළමනාකරණය දුර්වල වීම, ඇල මාරුග, වැවී සහ ඇති ක්‍රියා වැනි වාරි මාරුග පහසුකම්වල පවතින දුර්වලතා
 - + දැඩි නියං කාලයන් පැවතීම, ජල ගැලීම සහ ලවණ ජලය ගලා ඒම වැනි හේතු නිසා කාෂිකාර්මික හෝගවල එලදාව පහළ වැටීම.
 - + පාංශු බාධනය නිසා පසේ සිදුක්ත්වය අඩු වීම.
 - + වරින් වර හඳුන්වා දෙනු ලැබූ විවිධ කාෂි සංචාරය ව්‍යාපෘති අකාර්යක්ෂම ලෙස ක්‍රියාවට තැබීම.
දැනු: 2007 වර්ෂයේ හඳුන්වා දුන් ජාතික කාෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තිය, 'අමා' වගා සංග්‍රාමය, ගොවීසෙන,
අපි වවමු - රට නගමු
 - + තාක්ෂණය හා විවෘතය පසුගාමී වීම. විද්‍යාත්මක ගොවීතැන් කුම අනුගමනය නොකිරීම, ඉහළ එලදාව ලබාදෙන බීජ හිගකම, සාම්ප්‍රදායික කුම මත දැඩි ව රඳා පැවතීම.
 - + එලදායීකාව හා අරල විකරණය ආශ්‍රිත ගැටපු
දැනු: වී අලෙවී මණ්ඩලය වැනි ආයතන හරහා ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණයන් අකාර්යක්ෂම වීම.
 - + පොජාර සහනාධාර වෙනුවට මූල්‍ය ආධාර ලබා දීම.
 - + ප්‍රශ්නංශු අස්වනු හානි
 - + ව්‍යාපෘති සේවා දුර්වල වීම.
 - + ග්‍රාමීය මට්ටමීන් කාෂිකරමය පදනම් කරගත් කරමාන්ත ප්‍රමාණවත් ව බිජි නොවීම.
 - + වන සතුන් නිසා සිදුවන වගා හානි
 - + අනාරක්ෂිත බීම කැබලිවල වගා කටයුතු කිරීම.
(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැංකින් එනැම කරුණු පහකට ලකුණු 05ය.)

*** ***